

FAKULTI SAINS KOMPUTER
&
TEKNOLOGI MAKLUMAT

MOHD HAMRI MD YUSUF
WEK 98218

SISTEM PENGURUSAN MINIT
MESYUARAT

KERTAS PROJEKINI ADALAH SEBAHAGIAN DARIPADA
KEPERLUAN KURSUS IJAZAH SARJANA MUDA SAINS
KOMPUTER (KEJURUTERAAN PERISIAN)

SESI 2001/2002

PENYELIA:
PUAN RODINA AHMAD

MODERATOR:
EN. KHALIT OTHMAN

ISI KANDUNGAN

ABSTRAK

v

PENGHARGAAN

vii

BAB 1 PENGENALAN

1.0	Definisi Projek	1
1.1	Objektif Projek	7
1.2	Skop Projek	8

BAB 2 KAJIAN LITERASI

2.0	Pengenalan	10
2.1	Model - model Universiti	10
2.2	Peranan Universiti	12
2.3	e-Universiti	14
2.4	Model Universiti Elektronik (e-Universiti)	14
2.5	Pendekatan Kepada Perubahan Universiti	15
2.6	e-Fakulti	17
2.7	Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat	18
2.7.1	Makro	19
2.7.2	Template Agenda Mesyuarat Microsoft's Word 97, agenda wizard	20
2.8	Rumusan	22

BAB 3	METODOLOGI	37
3.0	Pengenalan	23
3.1	Pendekatan pembangunan - Kitar Hayat Pembangunan	23
	Sistem	
3.2	Pendekatan pembangunan - Model Prototaip	25
3.2.1	Kelebihan dan kelemahan model prototaip	26
3.2.1.1	Kelebihan model prototaip	26
3.2.1.2	Kelemahan model prototaip	27
3.2.2	Kaedah Pemprototaipan	28
3.2.2.1	Prototaip Lontaran	28
3.2.2.2	Prototaip Evolusi	29
3.2.3	Pemilihan Prototaip	30
3.3	Teknik dan Kaedah Pengumpulan Data	31
3.3.1	Kaedah Temubual atau Temuramah	31
3.3.2	Melunsuri Internet	31
3.3.3	Kajian	32
3.4	Keperluan Perisian Sistem	33
3.4.1	Visual Basic 6.0	33
3.4.2	Active Server Pages (ASP)	34
3.4.2.1	Kelebihan ASP	34
3.4.3	Microsoft SQL (Structured Query Language) Server	35
3.5	Keperluan Masa Larian	35
3.5.1	Keperluan Perkakasan	36
3.5.2	Keperluan Perisian	37

3.6	Skedul Pembangunan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat	37
3.7	Perancangan Aktiviti	39
BAB 4 REKABENTUK SISTEM		
4.0	Pengenalan	40
4.1	Rekabentuk Program	40
4.2	Rekabentuk Antaramuka Pengguna	41
4.3	Rekabentuk Pangkalan Data	41
BAB 5 IMPLEMENTASI SISTEM		
5.0	Pengenalan	48
5.1	Kaedah Pengaturcaraan	48
5.1.1	Pengaturcaraan Bermodul	48
5.1.2	Pengaturcaraan Berstruktur	49
5.2	Penggunaan Utiliti dan Rutin Sepunya	49
5.3	Masalah dan Penyelesaian	50
BAB 6 Pengujian dan Penyelenggaraan Sistem		
6.0	Pengenalan	56
6.1	Jenis Ralat	56
6.2	Proses Pengujian	58
6.2.1	Jenis - jenis Pengujian	58
6.2.2	Pengujian Link	60
6.3	Penyelenggaraan Sistem	61

PENILAIAN & KESIMPULAN

7.0	Pengenalan	62
7.1	Penilaian Sistem	62
7.1.1	Pencapaian Objektif	62
7.1.2	Kelebihan Sistem	62
7.2	Kekangan Sistem	64
7.3	Cadangan Untuk Masa Hadapan	66
7.4	Apa Yang Diperolehi Daripada Pembangunan Sistem	67
7.5	Cadangan untuk Meningkatkan Keberkesanan Latihan Ilmiah	68
7.6	Kesimpulan	69

RUJUKAN

LAMPIRAN

Manual Pengguna

Lampiran 1

Lampiran 2

Lampiran 3

ABSTRAK

e-Fakulti merupakan projek yang melibatkan pembangunan semula sistem pengurusan di Fakulti Sains Komputer & Teknologi Maklumat (FSKTM), Universiti Malaya. Tujuannya adalah untuk menyediakan sistem pengurusan elektronik yang akan mengambil kira keperluan seluruh warga FSKTM. Selain itu, projek ini juga merupakan projek perintis yang akan menjadi model kepada sistem pengurusan fakulti-fakulti lain di Universiti Malaya. e-Fakulti diharapkan dapat menghasilkan sistem pengurusan fakulti yang efisyen, efektif dan secara elektronik. e-Fakulti terdiri daripada beberapa buah sistem yang dibangunkan oleh sekumpulan pelajar FSKTM. Salah satu sistem yang dibangunkan ialah Sistem Pengurusan Minit Mensyuarat.

Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat adalah sebuah sistem dalam talian yang dibangunkan untuk membantu pihak pentadbiran, penulis minit mesyuarat khasnya dalam melaksanakan kerja-kerja yang berkaitan pengurusan minit mesyuarat. Berdasarkan kepada keperluan semasa pengguna dan seiring dengan kemajuan teknologi, sistem ini diharapkan dapat menggantikan sistem yang sedia ada. Walaupun terdapat beberapa perubahan dan penambahan dalam proses yang akan dilaksanakan seperti pemaparan minit mesyuarat, sistem yang dibangunkan masih lagi mengekalkan proses-proses utama sistem pengurusan minit mesyuarat yang ada sekarang. Perisian yang terlibat dalam membangunkan sistem ini adalah Microsoft's Visual Basic 6.0, Microsoft's Word 2000, Microsoft's SQL 7.0 dan ASP 3.0.

Disamping memenuhi kehendak dan keperluan pengguna, sistem ini juga diharapkan dapat menyumbang kepada kejayaan projek e-Fakulti secara keseluruhannya.

Agar Maha Mengalihani kerana dengan limpah kurnia serta bantuan yang dapat juga dikurniakan saya menyempurnakan Laporan Latihan Ilmiah Tahun Akhir 2 ini.

Dalam latihan ini, saya ingin merakamkan jalinan teman kash buat penyata saya bagi latihan ilmiah ini, Puan Rodina Ahmad di segala nasheri, koreksi dan kerjasmasa yang telah diberikan. Selain itu, Tidak kelinggungan juga kepada En. Khairi Othman, guru yang semula memahami dan memberikan gubahan kepada maklumat di atas kerana yang telah diberikan.

Jugak teman kash juga buat maklumat sejarah yang telah banyak memberikan bantuan dan membantu tempoh latihan ilmiah ini. Bentuk pelan amanah diharap.

Dan terakhir untuk kedua ibu bapa saya yang senantiasa mendukung kegiatan saya, bapak Rahmah bin Hj Bachok dan ayahanda Md Yusof bin Abu Bakar.

PENGHARGAAN

Segala puji - pujian dan kesyukuran kehadrat Allah S.W.T, Tuhan Yang Maha Pemurah Lagi Maha Mengasihani, kerana dengan limpah kurnia serta inayahNya, dapat juga akhirnya saya menyempurnakan Laporan Latihan Ilmiah Tahap Akhir 2 ini.

Di kesempatan ini, saya ingin merakamkan jutaan terima kasih buat penyelia saya bagi latihan ilmiah ini, Puan Rodina Ahmad di atas segala nasihat, komen dan kerjasama yang telah diberikan selama ini. Tidak ketinggalan juga kepada En. Khalit Othman, moderator yang sentiasa memahami dan memberikan galakan kepada pelajarnya di atas kerjasama yang telah diberikan.

Jutaan terima kasih juga buat rakan - rakan seperjuangan yang telah banyak memberikan bantuan sepanjang tempoh latihan ilmiah ini. Bantuan kalian amatlah dihargai.

Dan teristimewa buat kedua ibu bapa saya yang senantiasa mendoakan kejayaan saya, bonda Rahmah Bt Hj Bachok dan ayahanda Md Yusuf b Abu Bakar.

BAB 1

PENGENALAN

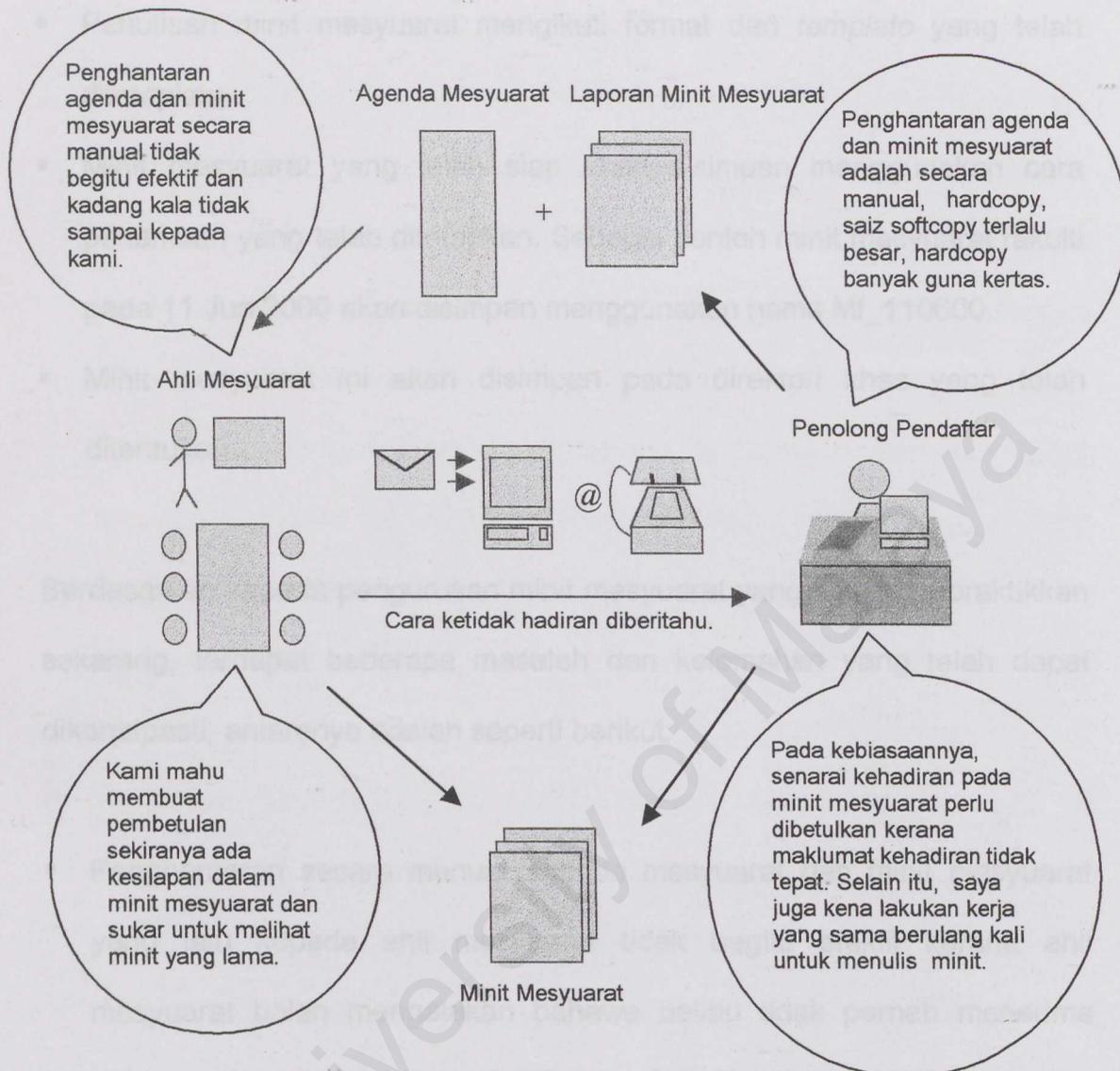
PENGENALAN

1.0 Definisi Projek

Setiap syarikat, organisasi maupun persatuan pada kebiasaan akan mengadakan mesyuarat walaupun hanya sekali. Mesyuarat adalah penting untuk membincangkan pelbagai perkara seperti penyelesaian masalah, pelaksanaan projek, dan sebagainya. Setiap persetujuan, bangkangan dan penyelesaian semuanya dimuatkan ke dalam minit mesyuarat. Minit mesyuarat merupakan dokumen yang penting untuk mencatat dan mengesahkan perjalanan sesuatu mesyuarat. Secara amnya, minit mesyuarat tidak memiliki suatu format yang khas, semuanya bergantung kepada organisasi dan orang yang bertanggungjawab menyediakannya.

Fakulti Sains Komputer & Teknologi Maklumat juga turut mengadakan mesyuarat sebagaimana fakulti - fakulti yang lain di Universiti Malaya. Pelbagai jenis mesyuarat diadakan antaranya mesyuarat fakulti, senat, pengurusan, ketua jabatan dan lain - lain lagi. Berdasarkan kepada “*rich picture*” (Rajah 1.0) yang disediakan, pengurusan minit mesyuarat di fakulti ini adalah seperti berikut :

- 7 hari sebelum mesyuarat diadakan, pengumuman mesyuarat akan diedarkan kepada semua ahli mesyuarat melalui *e-mail*.
- 2 hingga 3 hari sebelum mesyuarat diadakan, salinan agenda mesyuarat dan minit mesyuarat yang lepas pula akan dihantar kepada semua ahli mesyuarat secara manual melalui pembantu am.

Rajah 1.0 Sistem yang digunakan secara pendekatan “Soft System Methodology”

- Ahli mesyuarat yang ingin menambah agenda mesyuarat atau membuat pembetulan pada minit mesyuarat yang lepas boleh berbuat demikian dengan memberitahu penulis minit, sekurang-kurangnya sehari sebelum mesyuarat bermula.
- Sebelum mesyuarat bermula kehadiran akan dicatatkan.
- Minit mesyuarat akan ditulis menggunakan perisian Microsoft's Word.

- Penulisan minit mesyuarat mengikuti format dan *template* yang telah ditetapkan.
- Minit mesyuarat yang telah siap akan disimpan menggunakan cara penamaan yang telah ditetapkan. Sebagai contoh minit mesyuarat fakulti pada 11 Jun 2000 akan disimpan menggunakan nama Mf_110600.
- Minit mesyuarat ini akan disimpan pada direktori khas yang telah ditentukan.

Berdasarkan kepada pengurusan minit mesyuarat yang sedang diperaktikkan sekarang, terdapat beberapa masalah dan kelemahan yang telah dapat dikenalpasti, antaranya adalah seperti berikut:

- Penghantaran secara manual agenda mesyuarat dan minit mesyuarat yang lalu kepada ahli mesyuarat tidak begitu efektif kerana ahli mesyuarat boleh mengatakan bahawa beliau tidak pernah menerima dokumen tersebut atau penghantaran telah dilakukan ke bilik yang satu lagi (sekiranya ahli mesyuarat tersebut telah diperuntukan lebih dari satu bilik) dan beliau tidak ke bilik itu.
- Bagi ahli mesyuarat yang tidak hadir ke fakulti atas sebab - sebab tertentu atau yang terlalu sibuk dengan aktiviti - aktiviti dan tugas - tugas yang dipertanggungjawabkan, sudah tentu tidak berkesempatan melihat dan membaca agenda dan minit mesyuarat yang telah diedarkan kepadanya. Ini mungkin kerana kesuntukan masa atau dokumen tersebut

tidak boleh dicapai dari luar fakulti, melalui e-mail atau laman web sebagai contoh.

- Salinan lembut (softcopy) agenda tidak dapat dihantar melalui e-mail kerana saiznya yang terlalu besar akan menyebabkan masalah pada sistem rangkaian, contohnya penerimaan data melalui rangkaian menjadi lambat dan memerlukan masa yang lama untuk membuka sesuatu fail.
- Pengguna perlu menghubungi penulis minit untuk melakukan pembetulan atau penambahan pada agenda mesyuarat atau minit mesyuarat yang lepas. Tiada cara yang diperuntukkan untuk membolehkan pembetulan dan penambahan dilakukan tanpa interaksi secara langsung dengan penulis minit.
- Ketiadaan maklumat yang tepat mengenai ketidakhadiran ahli ke mesyuarat. Ini menyebabkan perubahan pada senarai kehadiran sering kali dilakukan (sekiranya terdapat kesilapan).
- Maklumat yang sama terpaksa ditaip semula untuk mewujudkan minit mesyuarat yang lain. Tiada perisian untuk mengautomatkan kerja yang dilakukan.
- Tiada kemudahan untuk pensyarah membuat rujukan terhadap minit mesyuarat yang lalu (minit - minit mesyuarat yang telah disahkan).
- Sekiranya hendak melakukan rujukan terhadap minit mesyuarat yang lalu, pengguna perlu merujuk kepada salinan hardcopy atau salinan softcopy yang disimpan di pejabat am fakulti.
- Memerlukan ruang penyimpanan yang agak besar untuk setiap salinan keras (hardcopy) yang sedia ada.

Bagi menyelesaikan masalah - masalah ini sebuah Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat telah dicadangkan. Sistem yang dicadangkan ini akan memiliki fungsi - fungsi berikut :

- Salinan minit mesyuarat yang lepas akan dipaparkan pada laman web yang telah disediakan. Ini bukan sahaja akan menjimatkan penggunaan kertas malah akan memudahkan pengguna (ahli mesyuarat) untuk melihat minit mesyuarat yang lalu.
- Ahli mesyuarat yang tidak dapat hadir ke mesyuarat boleh menyatakan ketidakhadiran mereka melalui *e-mail* yang dihantar kepada mereka. Ahli hanya perlu membala*s e-mail* tersebut kepada penulis minit mesyuarat yang menghantarnya.
- Penulis minit akan disediakan *template* mengikut jenis mesyuarat yang utama. Penulis hanya perlu memilih minit mesyuarat yang dikehendaki.
- Ahli mesyuarat boleh membuat pembetulan atau penambahan pada minit mesyuarat yang lepas atau pada agenda mesyuarat, iaitu melalui fungsi yang disediakan (tanpa kehadiran penulis minit). Penulis hanya akan mengesahkan pembetulan dan penambahan yang dilakukan setelah tempoh penambahan dan pembetulan yang ditetapkan tamat.
- Suatu enjin carian mudah akan disediakan untuk membolehkan pengguna membuat rujukan terhadap minit mesyuarat yang lalu.
- Fail - fail minit akan disimpan secara automatik menggunakan sistem penamaan yang sedia ada.

- Masalah penyimpanan fail - fail minit dapat diselesaikan secara langsung kerana rujukan boleh dilakukan secara elektronik, tidak perlu lagi kepada fail-fail yang besar dan berat.
- Suatu fungsi akan disediakan untuk membolehkan kerja - kerja pengeditan agenda atau minit mesyuarat diautomatkan. Ini bertujuan supaya kerja - kerja yang berulang dapat diminimakan.

1.1 Objektif Projek

Dibawah ini disenaraikan objektif - objektif projek yang ingin dicapai.

1. Sistem akan mempunyai fungsi yang akan membolehkan ahli mesyuarat melihat salinan minit mesyuarat yang lalu secara dalam talian (*online*).
2. Sistem akan mempunyai fungsi yang akan menghantar *e-mail* untuk menentukan status ketidakhadiran kepada ahli mesyuarat, secara automatik. Ini adalah untuk memudahkan penulis minit mencatatkan kehadiran ahli ke mesyuarat.
3. Sistem akan memiliki link kepada *Microsoft's Word 2000* untuk membolehkan kerja - kerja penulisan minit dan agenda dilakukan oleh penulis minit.
4. Sistem boleh dicapai menerusi laman web yang akan disediakan dan tidak perlu dimuat turun ke dalam komputer.
5. Sistem akan menyediakan suatu fungsi yang membolehkan ahli mesyuarat membuat pembetulan atau penambahan pada minit mesyuarat yang lepas atau agenda mesyuarat yang akan datang.
6. Sistem juga akan memiliki link kepada sistem *e-mail* yang digunakan di FSKTM. Ini adalah untuk membolehkan penghantaran *e-mail* pengesahan status kehadiran dilakukan.
7. Sistem akan menyediakan enjin carian mudah yang akan menerima katakunci tarikh dan jenis mesyuarat.
8. Sistem akan menyimpan fail minit mengikut sistem penamaan yang telah ditetapkan, iaitu dengan menggunakan tarikh mesyuarat dilakukan dan jenisnya.

9. Sistem akan menyediakan *template* untuk agenda dan minit mesyuarat.
10. Sistem juga akan menyediakan palang alatan (*toolbar*) tambahan di dalam Microsoft's Word 2000 untuk kerja - kerja pengeditan dan automasi penulisan agenda dan minit mesyuarat.

1.2 Skop Projek

Berikut merupakan skop yang diikuti untuk pembangunan sistem.

1. Sistem hanya akan mengambil kira 2 jenis format untuk minit mesyuarat iaitu :
  - Minit mesyuarat khas - minit mesyuarat fakulti, ijazah tinggi, senat, ijazah dasar, ijazah tinggi dan jawatankuasa pemeriksa.
  - Minit mesyuarat am - minit mesyuarat pengurusan, akademik dan lain-lain.
2. Keselamatan maklumat semasa proses pengedaran agenda dan minit mesyuarat tidak akan dipertimbangkan. Ini adalah kerana keselamatan maklumat akan bergantung kepada sistem *e-mail* yang digunakan dan langkah - langkah keselamatan yang telah diambil oleh pihak FSKTM sendiri.
3. Semua kerja - kerja pengeditan, pengubahan, penulisan dan penyimpanan minit mesyuarat akan dilakukan oleh pengguna dengan menggunakan *Microsoft's Word*. Sistem akan memanggil aplikasi *Microsoft's Word* dan menyediakan *template* minit mesyuarat yang dikehendaki serta aplikasi makro yang berkaitan.

4. Minit mesyuarat yang akan dipaparkan pada laman web hanya minit mesyuarat yang paling terkini dan masih belum disahkan oleh ahli mesyuarat. Bagi melihat minit mesyuarat yang lalu yang sudah pun disahkan, pengguna sistem boleh menggunakan enjin carian mudah yang disediakan untuk mencapai dan melihatnya.
5. Hanya penambahan dan pembetulan yang dibenarkan sahaja boleh dilakukan terhadap agenda mesyuarat dan minit mesyuarat yang lepas. Menjadi bidang kuasa dan tanggungjawab penulis minit untuk menerima pembetulan dan penambahan pada kedua - dua dokumen ini.
6. Sistem ini dibangunkan untuk digunakan di Fakulti Sains Komputer & Teknologi Maklumat, FSKTM sahaja.
7. Penulis minit dan ahli mesyuarat yang terlibat dengan Fakulti Sains Komputer & Teknologi Maklumat sahaja yang dibenarkan untuk menggunakan sistem ini. Penulis minit dan ahli mesyuarat akan mempunyai tahap kebolehcapaian yang berbeza terhadap sistem.

2.1 Model - model Universiti

Impact dari peralihan teknologi maklumat dunia ini turut ditrasmi oleh semua pihak dan institusi tinggi pembahasan seperti universiti juga tidak terkecuali. Berdasarkan kamus Oxford Advanced Learner's (A.S Hornby, 1996) universiti bermakna sebuah institusi pembelajaran tahap tertinggi di mana

KAJIAN LITERASI

2.0 Pengenalan

Perkembangan teknologi maklumat yang pesat telah banyak mempengaruhi cara kita melakukan tugas sehari-hari. Selari dengan perkembangan ini, pihak kerajaan telah melancarkan projek Koridor Raya Multimedia (Multimedia Super Corridor, MSC). Terdapat 7 aplikasi perdana yang terletak dibawah projek Koridor Raya Multimedia ini, dan pembentukan kerajaan elektronik merupakan salah satu daripadanya. Kerajaan elektronik dijangkakan akan dapat memperbaiki operasi dalam kerajaan dan cara kemudahan disalurkan kepada rakyat. Selain itu kerajaan elektronik juga dibangunkan dengan tujuan mempertingkatkan lagi kesesuaian, kebolehcapaian dan interaksi yang berkesan dengan rakyat dan juga perniagaan. Ini bukan saja memperbaiki cara penyampaian maklumat dan proses didalam kerajaan, malah meningkatkan kepentasan dan kualiti pelaksanaan polisi, koordinasi dan penguatkuasaan (MSC Website, 2000). Dari suatu sudut yang lain, kita boleh lihat bagaimana teknologi maklumat memainkan peranannya dalam semua perkara diatas.

2.1 Model - model Universiti.

Impak daripada letusan teknologi maklumat dewasa ini turut dirasai oleh semua pihak dan institusi tinggi pembelajaran seperti universiti juga tidak terkecuali. Berdasarkan kamus *Oxford Advanced Learner's* (A.S Hornby, 1995) universiti bermaksud, institusi pembelajaran tahap tertinggi di mana

pelajar berperangkat mendapatkan pengiktirafan dan kapas akademik diluncurkan. Trowler (1998) dipetik dari Kartijen, M., Mokhtar, S. & Ahmad,

R., (2000) telah mendeskripsikan universiti kepada 4 model ideologikal iaitu *Traditionalist, progressivist, enterprise dan social constructivist*.

Model traditionalist melihat universiti secara keseluruhan sebagai suatu institusi yang di manfaatkan akademik bertindak sebagai peran penting pada dunia, ketika dia wujudkan makaranku. Universiti seharusnya memberikan perhatian yang cukup kepada antara pembelajaran dan kajian yang dilaksanakan.

Dalam istilah kata lain, untuk mendapatkan maklumat yang benar dan kuat dalam pembelajaran.

BAB 2

KAJIAN LITERASI

Model traditionalist ini mempunyai pelajaran yang sama rata untuk seluruh mahasiswa dan tidak memandang status sosial mereka. Universiti menyediakan peluang kepada merentas jangkamasa. Bukan bermasalah baik. Mengajarlah dengan mengingatkan dominan membuat kajian kerana kajian hanya dinilai sebagai satu perantara untuk mempertingkatkan lagi status para akademik.

Universiti yang bermitcellan antaranya puas akhir lokus kepada penyediaan kaharuan berbanding kandungan pelajaran. Inilah tanda untuk membekalkan pelajar bersama-sama dengan berada di posisi pelajaran. Universiti sebagai peraya bersama pengetahuan yang lebih mendalam mengensi maklumat bidang ilmu itu boleh dicapai di cimbese berada di laman web kejadian.

pelajar belajar untuk mendapatkan pengiktirafan dan kajian akademik dilaksanakan. Trowler (1998, dipetik dari Kamsah, M., Mokhtar, S. & Ahmad, R., 2000) telah menklassifikasikan universiti kepada 4 model idelogikal iaitu *traditionalist, progressivist, enterprising* dan *social constructivist*.

Model *traditionalist* melihat universiti secara keseluruhannya sebagai suatu tempat elit di mana para akademik bertindak sebagai penjaga kepada budaya, kajian dan warisan masyarakat. Universiti sebegini memberikan perhatian yang seimbang antara pembelajaran dan kajian yang dijalankan. Dalam erti kata lain, universiti *traditionalist* mementingkan nama dan kualiti pembelajaran.

Model *progressivists* pula percaya kepada peluang yang sama rata untuk menuntut ilmu. Model ini menganjurkan supaya universiti menyediakan peluang kepada mereka yang tidak bernasib baik. Mengajar lebih dipentingkan daripada membuat kajian kerana kajian hanya dilihat sebagai satu cara untuk mempertingkatkan lagi status para akademik.

Universiti yang bermodelkan *enterprising* pula lebih fokus kepada penyediaan kemahiran berbanding kandungan pelajaran. Ini adalah untuk membolehkan pelajar bersaing semasa berada di pasaran pekerjaan. Universiti sebegini percaya bahawa pengetahuan yang lebih mendalam mengenai sesuatu bidang ilmu itu boleh diperolehi semasa berada di tempat kerja nanti.

Model *social constructivist* pula percaya bahawa pelajaran boleh menjadi punca utama kepada perubahan sosial. Model ini menyokong pelaksanaan kurikulum universti yang pelbagai dan fleksibel. Walaubagaimana pun, kefleksibelan ini boleh dihalang dengan mudah olehkekangan pada sumber. Universiti awam di Malaysia secara umumnya boleh dikatakan sebagai memenuhi ciri - ciri model universiti *tarditionalist*. Manakala kolej - kolej swasta pula memiliki ciri - ciri model universiti *progressivist* atau *enterprising*. Institusi berdasarkan agama pula boleh dikategorikan dibawah model universiti *reconstructivism*.

2.2 Peranan Universiti

Peranan yang dimainkan oleh universiti pada masa kini tidak lagi sama seperti peranan yang dimainkan pada suatu ketika dahulu. Perubahan teknologi dan desakan dari pihak luar seperti media massa, masyarakat dan parti politik keatas institusi pengajian ini, dikatakan merupakan antara faktor penyebab berlakunya perubahan ini. Kamsah, M., Mokhtar, S. & Ahmad, R. (2000) telah mengatakan bahawa universiti moden yang ada sekarang boleh memegang salah satu atau lebih peranan - peranan berikut : Universiti sebagai Pembekal Kandungan (*Content Providers*), Universiti sebagai Pengusahasama Pembelajaran (*Education Collaborators*) dan Universiti sebagai Pembekal Perkhidmatan (*Service Providers*).

Sebagai pembekal kandungan, sesebuah universiti akan terlibat dalam tiga fungsi berikut iaitu, pengeluaran (*production*) , pengaturcaraan (*programming*) dan pengedaran (*distribution*). Sebuah universiti akan menghasilkan kandungan (pengeluaran), kemudian mempakejkannya kedalam kursus (pengaturcaraan) dan mempersesembahkannya kepada pelajar (pengedaran) (Tsichritzis, 1999). Selain itu, sebagai pembekal kandungan universiti juga perlu menumpukan usaha pada menyediakan kemahiran bagi kegunaan pelajar dalam kerjaya.

Sebagai pengusahasama pembelajaran pula, universiti dilihat sebagai perlu lebih bergantung kepada industri terutama pengedar teknologi. Memenuhi kehendak industri dijadikan sebagai faktor utama bagi mewujudkan kurikulum yang lebih dinamik. Dalam usahasama ini, industri akan menyediakan sumber kewangan yang diperlukan dan universiti akan bertindak sebagai pembekal tenaga mahir didalam penyediaan kandungan.

Sebagai pembekal perkhidmatan, universiti perlu menyediakan perkhidmatan yang berkualiti dan efisyen. Walaubagaimanapun sejauh mana kualiti perkhidmatan dan efisyennya adalah bergantung kepada keadaan sesebuah universiti. Contohnya di universiti awam, pelajar hanya membayar yuran yang minima kerana sebahagian besar perbelanjaan ditanggung oleh kerajaan. Jesteru itu pelajar berada dikedudukan yang agak lemah untuk menuntut perkhidmatan yang lebih baik.

2.3 e-Universiti

Apakah e-Universiti sebenarnya? e-Universiti adalah satu konsep yang telah diperkenalkan di pertengahan tahun 1980an dimana beberapa buah kolej dan universiti di Amerika Syarikat terutamanya, cuba menggunakan rangkaian komputer dan teknologi telekomunikasi untuk berhubung dengan pelajar yang berada pada jarak yang jauh. Walaubagaimanapun konsep e-Universiti sehingga hari ini masih belum dapat didefinisikan secara tepat dalam mana-mana bahan rujukan.

2.4 Model Universiti Elektronik (e-Universiti).

Universiti elektronik dikatakan terbahagi kepada beberapa model antaranya :

- Universiti elektronik yang berkaitan dengan pembelajaran jarak jauh, yang memiliki ciri - ciri yang dikatakan menggunakan pelbagai model pembelajaran termasuk didalam dan diluar kampus, diluar kampus dan model konsortium (Yenbamrung, 1992).
- Universiti elektronik yang berkaitan dengan universiti maya dan pembelajaran secara elektronik.
- Universiti tradisional yang telah distrukturkan semula (*re-engineered*) untuk membentuk persekitaran tanpa kertas (*paper-less environment*) di dalam kemudahan pentadbirannya, manakala yang lain cuba memberikan kemudahan maklumat bersepadu (Liang et al., 1998).

- e-perdagangan (*e-commerce*) dikatakan merupakan pemandu utama kepada pembentukan universiti elektronik (Bernbrock, 2000 dipetik dari Kamsah, M., Mokhtar, S. & Ahmad, R., 2000).
- Universiti elektronik memerlukan perubahan didalam misi universiti, yang mana misi baru universiti elektronik adalah untuk mengembangkan dan meningkatkan lagi penyampaian kursus, program arahan dan kemudahan kampus dengan menggunakan teknologi yang efektif dan bersesuaian.
- Universiti yang didefinisikan sebagai model konseptual yang mengandungi kestabilan (*traditionalist*), peluang (*progressivist*), hasil yang efisyen (*enterprising*) dan nilai yang menepati kehendak masyarakat (*social constructivism*). Misinya adalah untuk mengeksplotasi potensi teknologi bagi menepati objektif pendidikan, memupuk pelajar supaya mengambil bahagian secara aktif di dalam pembangunan masyarakat, dan membentuk kesedaran sivik dan aspirasi dalam kerjaya seterusnya. (Kamsah, M., Mokhtar, S. & Ahmad, R., 2000).

2.5 Pendekatan Kepada Perubahan Universiti.

Definisi Kejuteraan semula Proses Perniagaan (*Business Process Reengineering, BPR*) :

- Pemikiran semula asas dan pembentukan radikal proses perniagaan untuk membawa peningkatan dramatik dalam prestasi (Hammer, 1990).

- Analisis dan rekabentuk aliran kerja dan proses - proses di dalam dan di antara organisasi (Davenport & Short, 1990).
- Analisa kritikal dan pengubahsuaian radikal proses perniagaan yang sedia ada untuk mencapai perubahan penting dalam ukuran kemajuan (Teng et al., 1994 dipetik dari Malhotra, 1998).

Kejuruteraan semula Proses Universiti (*University Process Reengineering, UPS* - Tait, 1999) :

" UPR stresses the need for an across-the-board shift in thinking and commitment to innovation. To achieve this result, a university must change its focus from a hierarchical structure to one that consolidates related cross-university tasks into cohesive processes. "

Kejuruteraan semula Pelbagai Perspektif (*Multiple -perspective Process Reengineering*, Kamsah, M., Mokhtar, S. & Ahmad, R., 2000) :

- Terbahagi kepada 2 aliran utama, "social-based stream" dan "logic-based stream".
- Aliran "social-based stream" memerlukan kefahaman mengenai konteks universiti. Kefahaman ini diperolehi dengan mengenalpasti dan menemuramah pemegang saham utama. Tanggapan, penilaian dan budaya pemegang saham akan menyediakan maklumat dalam yang berharga mengenai konteks universiti, manakala sejarah universiti pula menyediakan latarbelakang yang komprehensif.

- Aliran "*logic-based stream*" pula mengendalikan pembayangan dan kejuteraan semula proses - proses kritikal yang telah dikenalpasti. Ini adalah untuk menjadikan proses - proses ini lebih efisyen dan produktif.

2.6 e-Fakulti

Menurut Kamsah, M., Mokhtar, S. & Ahmad, R., (2000) e-Universiti boleh diimplementasikan mengikut 3 tahap : *macro*, *meso* dan *micro* (lihat Lampiran 1). Walaupun secara tradisinya perancangan dilakukan secara *top-down*, tetapi implementasi secara *bottom - up* dikatakan lebih sesuai, berdasarkan keadaan persekitaran universiti di Malaysia.

Pada tahap *makro*, pengimplementasian e-Universiti akan melibatkan semua universiti awam di Malaysia, dan juga interaksi dengan beberapa entiti luar seperti Kementerian Pendidikan, silibus pendidikan, ibu bapa, pihak industri, pelajar dan para pengedar. Manakala pada tahap *meso* pula, setiap universiti akan memiliki fakulti - fakulti yang berhubung dan berinteraksi sesama sendiri, selain daripada jabatan - jabatan yang mengendalikan bidang pengurusan universiti. Pada tahap *mikro*, konsep e-Fakulti pula diperkenalkan. e-Fakulti boleh dikatakan merupakan subkomponen kepada e-Universiti dan pengimplementasian e-Universiti akan bermula dengan pengimplementasian e-Fakulti.

Sebagaimana model - model e-Universiti yang mengimplementasikan teknologi maklumat didalam pembentukannya, e-Fakulti juga cuba mewujudkan suasana dimana teknologi maklumat diimplementasikan

didalam semua proses penting yang berlaku didalam fakulti, antaranya pengurusan jadual waktu untuk pelajar, pengurusan minit mesyuarat, penilaian pensyarah, pengurusan penempahan bilik kuliah, dan lain - lain lagi. Selain itu suasana tanpa kertas (*paperless environment*) juga cuba diwujudkan bagi menfaatkan lagi penggunaan teknologi maklumat yang sedia ada. Sebagai salah satu fakulti yang berteraskan kepada penggunaan sains dan teknologi, Fakulti Sains Komputer & Teknologi Maklumat (FSKTM), Universiti Malaya telah mula mengorak langkah sebagai perintis kepada pengimplementasian e-Fakulti di Universiti Malaya.

2.7 Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat

Bagi merealisasikan e-Fakulti di FSKTM, beberapa buah sistem berkaitan telah mula dibangunkan. Sistem - sistem ini merupakan perwakilan kepada sebahagian besar proses - proses penting di FSKTM. Antara sistem yang sedang dibangunkan ialah sistem pengurusan jadual waktu untuk pelajar, sistem pengurusan minit mesyuarat, sistem penilaian pensyarah dan sistem penempahan bilik kuliah.

Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat adalah salah satu sistem yang akan digunakan oleh pihak pengurusan untuk memudahkan urusan berkaitan penulisan dan pemaparan minit mesyuarat. Melalui tinjauan dan pemerhatian yang dilakukan, masih tiada lagi sistem yang dibangunkan khas untuk tujuan ini. Walaubagaimana pun terdapat perisian berkaitan pemprosesan perkataan (*word processing*) yang menyediakan *template* yang dilengkapi

makro untuk menulis agenda mesyuarat. Sebagai contoh, Microsoft's Word 97.

2.7.1 Makro

Makro bukanlah istilah yang asing bagi mereka yang selalu menggunakan Microsoft's Word. Walaupun begitu tidak semua di antara mereka yang tahu bagaimana hendak menggunakannya. Makro sebenarnya boleh dilihat sebagai satu aplikasi yang membantu menyelesaikan masalah yang berkaitan dengan pengulangan kerja dalam *word processing*. Dengan membolehkan pengguna mengkapsulasikan beberapa tindakan ke dalam satu arahan, makro boleh melaksanakan keseluruhan urutan pengklikan butang, penekanan kekunci dan pemilihan menu (Mackenzie, D., Martins, F., 1999). Tujuannya adalah untuk menggantikan urutan tindakan yang dilakukan oleh pengguna.

Pada kebiasaan aplikasi makro akan dibentuk dengan menggunakan *macro recorder*. *Macro recorder* berfungsi dengan merekodkan urutan tindakan pengguna didalam Microsoft's Word kedalam satu arahan (katakan x). Apabila pengguna ingin mengulangi urutan tindakan yang telah direkodkan, pengguna hanya perlu memanggil arahan x. Selain menggunakan *macro recorder*, pengguna sebenarnya boleh mewujudkan aplikasi makro yang lebih kompleks dengan menulis pengaturcaraan menggunakan *Visual Basic for Application*, VBA.

VBA adalah sebahagian daripada bahasa pengaturcaraan *Visual Basic*, bezanya hanya VBA digunakan untuk menulis penaturcaraan untuk aplikasi

seperti *Micosoft's Word* dan *Microsoft's Excel*, manakala *Visual Basic* pula pada kebiasaannya adalah untuk membangunkan sesuatu sistem atau aplikasi tertentu. Pengaturcaraan menggunakan VBA adalah serupa seperti pengaturcaraan menggunakan *Visual Basic*. Salah satu penggunaan VBA adalah untuk menghasilkan makro.

2.7.2 Template Agenda Mesyuarat Microsoft's Word 97, agenda wizard

Template ini berfungsi sebagai mana template yang selalu kita lihat apabila membuka new dokumen di dalam *Microsoft's Word*. Apa yang berbeza disini ialah *template* ini disertakan dengan antaramuka (lihat Lampiran 2). Antaramuka yang disediakan membolehkan pengguna memilih dan memasukkan data yang ingin dipaparkan pada agenda mesyuarat seperti senarai agenda, tempat mesyuarat, tarikh, senarai kehadiran dan butir - butir lain yang berkaitan. Selain itu, pengguna juga boleh memilih corak penulisan minit mesyuarat yang diingini. Setelah semua pilihan dibuat, *template* yang telah siap akan dipaparkan (lihat Lampiran 3).

Walau pun minit mesyuarat boleh dibentuk menggunakan maklumat yang terdapat pada agenda yang telah siap diisi, *template* agenda mesyuarat ini sahaja masih lagi tidak memadai untuk mewujudkan satu sistem pengurusan minit mesyuarat yang cekap dan efektif. Ini kerana pengguna masih perlu mewujudkan *template* untuk penulisan minit mesyuarat dan menyalin kembali maklumat yang terdapat pada agenda mesyuarat ke minit mesyuarat secara manual. Di samping menyediakan kemudahan menulis agenda

mesyuarat, template ini juga menyediakan kemudahan untuk menghantar agenda yang ditulis melalui *e-mail*. Pengguna hanya perlu menyediakan senarai alamat *e-mail* penerima dan memilih sistem *e-mail* yang akan digunakan.

Sebagai kesimpulannya, walaupun *template* agenda ini bukanlah merupakan suatu sistem pengurusan minit mesyuarat, fungsi - fungsi yang dimiliki boleh diambil sebagai sebahagian daripada kemudahan yang akan diimplementasikan di dalam Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat yang akan dibangunkan.

2.8 Rumusan.

Melalui kajian literasi yang dilakukan didapati bahawa e-Fakulti adalah merupakan salah satu daripada komponen penting pembangunan e-Universiti. e-Universiti sekiranya betul - betul difahami dan diamati adalah merupakan model institusi pengajian tinggi yang cuba mengaplikasikan sepenuhnya teknologi yang ada sekarang, khususnya teknologi maklumat. Peranan yang dimainkan masih sama, apa yang berbeza ialah cara pelaksanaannya sahaja. Semuanya adalah untuk memberikan manfaat dan memudahkan tugas setiap pemegang saham. (*stake holders*).

e-Fakulti terdiri daripada beberapa buah sistem yang dibangunkan untuk membantu dalam urusan pentadbiran dan aktiviti pelajar. Setiap sistem diharapkan dapat menyumbang kepada hasil kerja yang lebih berkualiti dan efisyen. Ini sebenarnya secara tidak langsung menyumbang kepada kejayaan e-Universiti keseluruhannya.

METODOLOGI

3.3 Pendekatan

Metodologi adalah "satu proses yang diperlukan untuk membangun dan sistem perancangan". Antara langkah penting dalam metodologi adalah merencanakan tujuan usaha yang perlu dilakukan oleh perancang teknik. Secara singkat, metodologi mengajarkan pendekatan spesifik untuk merencanakan langkah-langkah, contohnya pendekatan berurutan dalam data, pendekatan sirkular dan pendekatan orientasi teknik. Begitulah pembangunan sistem perancangan teknik. Untuk pembangunan sistem perancangan teknik, ada beberapa pendekatan yang dapat dilakukan.

BAB 3

METODOLOGI

3.4 Pendekatan pemodelan - Kitar Hayat Pembangunan Sistem

Pendekatan ini melibatkan beberapa fase seperti analisis keperluan, reka bentuk sistem, reka bentuk program, pengkodan, pengujian integrasi, pengujian sistem, pengujian penerimaan, penukaran dan penyelenggaraan. Selain pendekatan ini, tidaklah mengizinkan bahwa semua tiga tahukuran secara berurutan yang mana fase-fase tersebut boleh diakseskan sebaiknya bersama-sama. Kadangkala, secara terangnya, tiga tahukuran ini memerlukan suatu contohnya semasa program dibangunkan, reka bentuk sistem mungkin perlu diubahsuai sedikit.

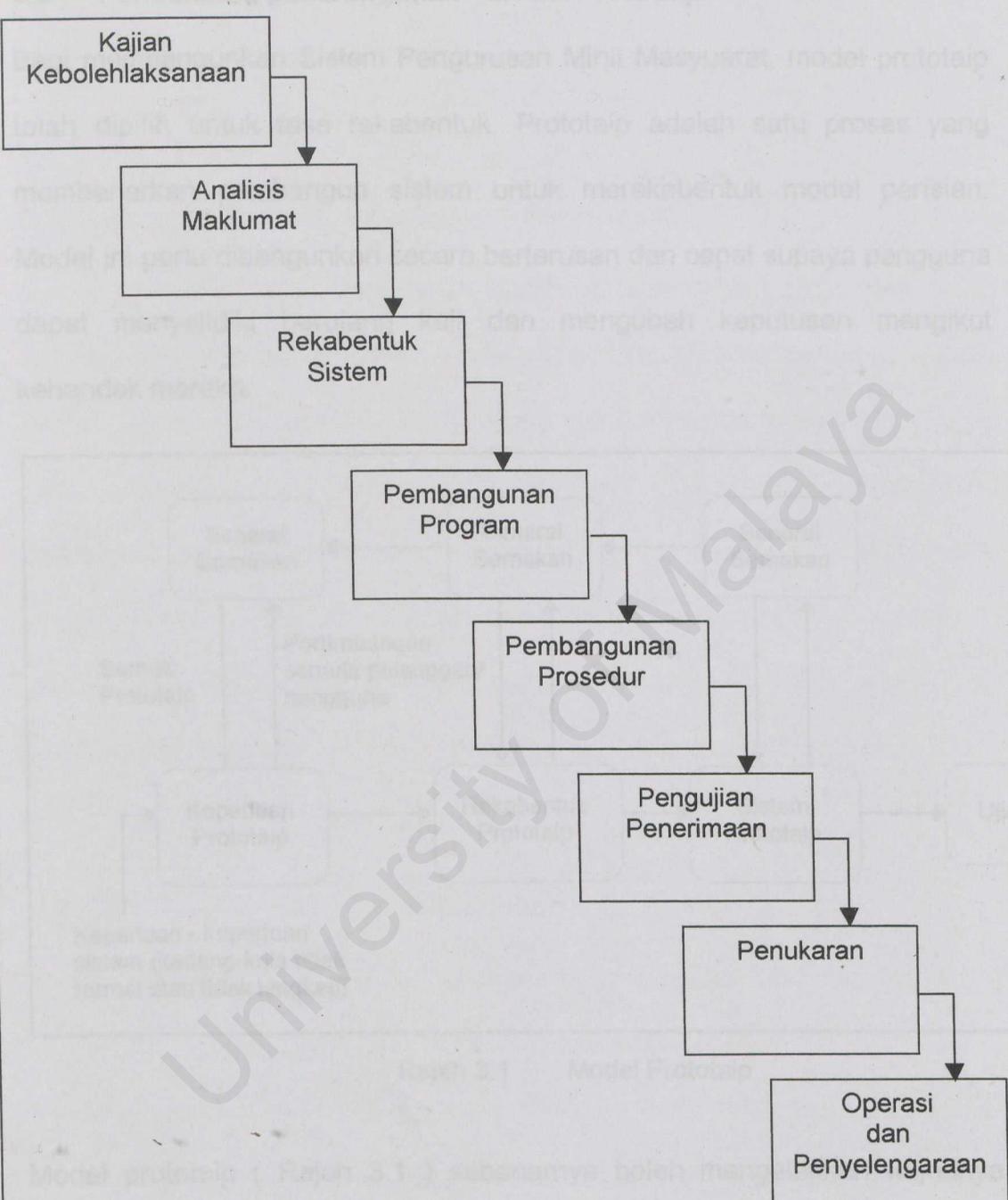
METODOLOGI

3.0 Pengenalan

Metodologi adalah satu proses yang diperlukan untuk membangunkan sistem perisian. Antara langkah penting dalam metodologi adalah mengenalpasti tugas utama yang perlu dilakukan oleh perekabentuk. Sesetengah metodologi menganjurkan pendekatan spesifik untuk melaksanakan langkah - langkah, contohnya pendekatan berorientasikan data, pendekatan fungsian dan pendekatan berorientasikan objek. Bagi membangunkan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat dua pendekatan telah dipilih iaitu Kitar Hayat Pembangunan Sistem (SDLC) untuk pembangunan sistem secara keseluruhan dan model pemprototaipan bagi fasa rekabentuk sistem.

3.1 Pendekatan pembangunan - Kitar Hayat Pembangunan Sistem

Pendekatan ini mengandungi beberapa fasa seperti analisa keperluan, rekabentuk sistem, merekabentuk program, pengkodan, pengujian integrasi, pengujian sistem, pengujian penerimaan, penukaran dan penyelengaraan. Tetapi pendekatan ini tidaklah menggambarkan bahawa semua fasa dilakukan secara bersiri yang mana fasa - fasa tertentu boleh dilaksanakan secara serentak. Kadangkala, sesetengah fasa memerlukan iterasi contohnya semasa program dibangunkan, rekabentuk sistem mungkin perlu diubahsuai sedikit.

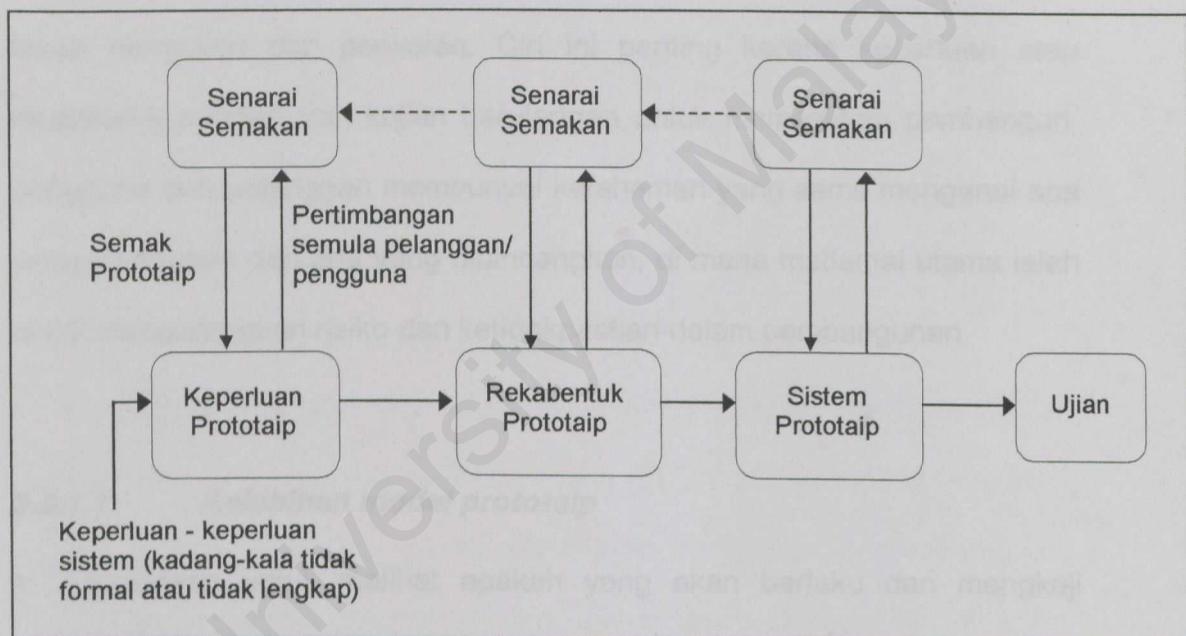

Rajah 3.0 Model Air Terjun atau Kitar Hayat bagi Pembangunan Sistem

3.2 Pendekatan pembangunan - Model Prototaip

Bagi membangunkan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat, model prototaip telah dipilih untuk fasa rekabentuk. Prototaip adalah satu proses yang membenarkan pembangun sistem untuk merekabentuk model perisian. Model ini perlu dibangunkan secara berterusan dan cepat supaya pengguna dapat menyelidiki berulang kali dan mengubah keputusan mengikut kehendak mereka.

Rajah 3.1 Model Prototaip

Model prototaip (Rajah 3.1) sebenarnya boleh mengelakkan wujudnya jurang di antara penganalisa sistem dan pengguna. Selain itu, perekabentuk juga boleh membangunkan idea yang lebih jelas mengenai sistem yang dibangunkannya. Model prototaip juga melibatkan pembangunan sistem kajian awal untuk mendemonstrasikan keperluan perisian kepada pengguna akhir. Dengan menggunakan model prototaip, pengguna akan mempunyai

kefahaman yang lebih mengenai apa yang mereka perlukan. Oleh itu, mereka dapat memperbaiki takrifan keperluan akhir mereka.

3.2.1 Kelebihan dan kelemahan model prototaip

Model prototaip boleh digunakan dalam mana-mana tahap kitar hayat sesebuah pembangunan sistem, samada pada tahap menentukan keperluan sistem, tahap rekabentuk sistem, tahap pembangunan sistem atau pada tahap pengujian dan penilaian. Ciri ini penting kerana keperluan atau rekabentuk memerlukan kajian berulangan untuk memastikan pembangun, pengguna dan pelanggan mempunyai kefahaman yang sama mengenai apa yang diperlukan dan apa yang dibincangkan, di mana matlamat utama ialah untuk mengurangkan risiko dan ketidakpastian dalam pembangunan.

3.2.1.1 Kelebihan model prototaip

- Keupayaan untuk melihat apakah yang akan berlaku dan mengkaji rekabentuk yang dicadangkan sebelum sistem dibina.
- Lebih mudah untuk berbincang dengan pengguna atau ahli bukan teknikal mengenai idea abstrak sistem berbanding dengan cara notasi abstrak.
- Cadangan-cadangan rekabentuk dan juga masalah yang mungkin wujud, dapat dikenalpasti pada peringkat awal. Ini boleh mengurangkan kos dari segi masa, perbelanjaan dan juga mengelakkan daripada penangguhan proses - proses pembangunan.

- Model yang dihasilkan secara prototaip dapat memberikan gambaran penuh tentang rekabentuk sistem yang akan dibina.
- Jika wujud suatu masalah, pembangun boleh merujuk kepada keperluan sistem dan penyelesaian bagi masalah ini boleh dilakukan dengan sebaiknya.
- Ia amat berguna untuk membangunkan antaramuka pengguna.

3.2.1.2   *Kelemahan model prototaip*

- Masa yang agak panjang diperlukan untuk membina sebuah model prototaip. Kadangkala model prototaip tidak dapat digunakan sebagai model rujukan untuk membina produk akhir dan ia dibiarkan begitu sahaja. Ini merupakan suatu pembaziran dari segi masa dan kos.
- Jika model prototaip digunakan sebagai sebahagian daripada kitaran rekabentuk yang berulang-ulang, tetapi bukan sebagai panduan untuk mewujudkan disiplin yang baik dalam membangunkan sistem, pengguna dan perekabentuk mungkin akan mengulangi perkara yang sama sehingga hasil yang diperolehi tidak menepati kehendak sebenar keperluan sistem. Ini akan menyebabkan proses pembangunan akan menghadapai kelewatan.
- Prototaip selalunya dianggap sebagai sebuah model yang lengkap untuk dijadikan sistem akhir. Pengguna mungkin akan menumpukan perhatian terhadap aspek yang tidak relevan pada prototaip yang akan menghasilkan produk yang tidak menepati objektif sebenar.

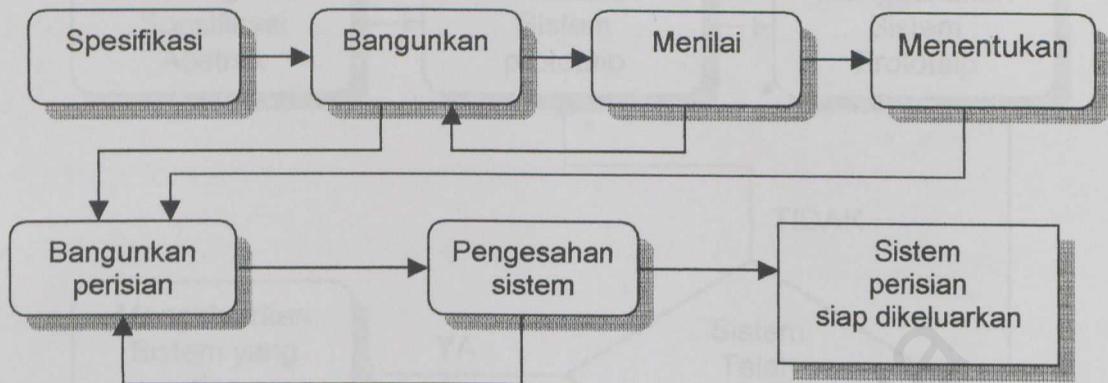
- Aliran proses daripada satu fasa ke fasa yang lain adalah tidak jelas.
- Rekabentuk sistem terdedah kepada banyak perubahan.
- Sistem mesti dilakukan secara berperingkat iaitu tidak boleh secara serentak.
- Tidak tahu tahap mana yang telah dicapai.

3.2.2 Kaedah Pemprototaipan

Dalam pembangunan sesebuah model prototaip terdapat beberapa kaedah boleh diikuti, misalnya kaedah pemprototaipan lontaran dan kaedah pemprototaipan evolusi. Berikut adalah penerangan ringkas mengenai kedua-dua kaedah prototaip yang dinyatakan.

3.2.2.1 Prototaip Lontaran

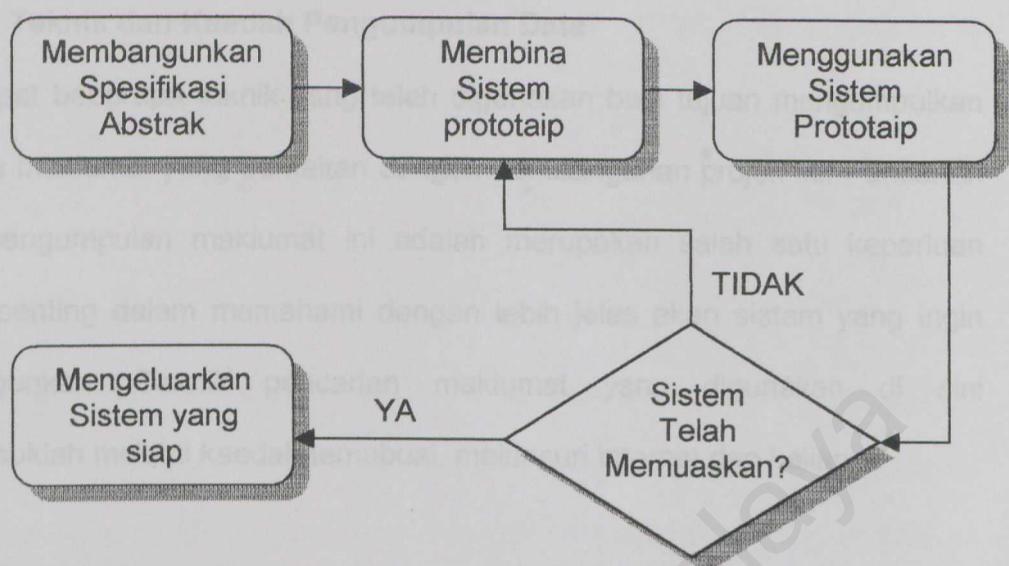
Prototaip lontaran ini adalah sebagai percubaan semata-mata yang mana ia akhirnya akan dibuang setelah pengujian dan penilaian dibuat. Kaedah yang pertama ini agak menjimatkan kos dan masa dan dalam masa yang sama membolehkan pengguna melihat sebahagian daripada sistem pada peringkat awal pembangunan. Meskipun prototaip ini akan dibuang, namun komponen-komponen yang sedia ada di dalam prototaip ini akan digunakan semula untuk menghasilkan sistem yang lebih baik dan lebih bermutu. Rajah menunjukkan proses-proses yang berlaku dalam kaedah prototaip lontaran (*Ian Sommerville, 1998*).

Rajah 3.2 Proses-proses prototaip lontaran

3.2.2.2 Prototaip Evolusi

Prototaip ini adalah agak berbeza dengan prototaip lontaran yang diterangkan sebelum ini yang mana prototaip ini tidak akan dibuang setelah dibangunkan tetapi sebaliknya prototaip ini akan dibangunkan semula dan didefinisikan secara berterusan sehinggalah ia memuaskan keperluan dan kehendak pengguna. Prototaip ini adalah merupakan asas kepada idea peringkat awal pembangunan. Kaedah protaip ini menjadikan pembangunan sistem berterusan dalam keadaan eksperimen. Umumnya, kaedah ini tidak mendefinisikan masalah dan boleh dibahagikan kepada fasa - fasa yang berlainan tetapi sebaliknya sesuatu sistem itu dibangunkan secara beransur - ansur.

Rajah 3.3 Proses-proses prototaip evolusi

3.2.3 Pemilihan Prototaip

Setelah semua faktor - faktor yang terlibat dalam pemilihan model pembangunan sistem diambil kira dan penelitian dibuat, maka kaedah pemprotaipan evolusilah yang dirasakan paling sesuai untuk membangunkan projek ini. Salah satu sebab kaedah ini dipilih adalah kerana ianya menjimatkan kos dan juga masa. Selain daripada itu, kaedah ini juga menggalakkan penglibatan para pengguna dalam membangunkan sistem yang benar - benar dapat memenuhi kehendak dan keperluan mereka yang sebenarnya.

3.3 Teknik dan Kaedah Pengumpulan Data

Terdapat beberapa teknik yang telah digunakan bagi tujuan mengumpulkan segala maklumat yang berkaitan dengan pembangunan projek ini. Pencarian dan pengumpulan maklumat ini adalah merupakan salah satu keperluan yang penting dalam memahami dengan lebih jelas akan sistem yang ingin dibangunkan. Teknik pencarian maklumat yang digunakan di sini termasuklah melalui kaedah temubual, melunsuri internet dan kajian.

3.3.1 Kaedah Temubual atau Temuramah

Kaedah ini dilakukan dengan menemubual kakitangan pejabat yang paling kerap menulis minit mesyuarat untuk fakulti iaitu penolong pendaftar. Soalan - soalan yang disediakan adalah terdiri daripada jenis "*open-ended questions*" dan "*closed questions*". Tujuannya adalah untuk mendapatkan pendapat dan perasaan pengguna mengenai sistem yang ada sekarang, matlamat pengguna dan organisasi dan prosedur - prosedur tak formal (E. Kendall, Kenneth & E. Kendall, Julie, 1998). Melalui kaedah ini, gambaran sebenar sistem sedia ada dan keperluan sebenar pengguna dapat diperolehi.

3.3.2 Melunsuri Internet

Melunsuri internet adalah merupakan kaedah atau cara yang agak berkesan dalam mendapatkan sebarang maklumat. Melalui enjin carian yang sedia ada atau melalui alamat laman web yang diketahui, maklumat - maklumat mengenai e-Universiti atau e-Fakulti pada laman web diseluruh pelusuk

dunia boleh diperolehi. Selain itu terdapat juga jurnal - jurnal elektronik berkaitan dengan skop penyelidikan yang boleh diperolehi dengan kaedah ini.

3.3.3 **Kajian**

Kaedah ini dilakukan dengan cara mengkaji dan membuat analisis ke atas dokumen - dokumen yang berkaitan dengan subjek atau skop kajian. Segala maklumat yang dikumpulkan adalah diperolehi melalui kajian yang dijalankan ke atas buku - buku, jurnal - jurnal dan tesis yang terdapat di Perpustakaan Utama Universiti Malaya dan di bilik dokumen Fakulti Sains Komputer dan Teknologi Maklumat. Selain daripada itu, kajian yang dibuat ini juga ada berdasarkan kepada sumber - sumber dan bahan - bahan rujukan simpanan sendiri seperti buku - buku teks dan sebagainya lagi.

- Sokongan ActiveX yang lengkap yang membolehkan integrasi dan buatan aplikasi lain termasuk Microsoft's Word, Excel dan aplikasi Windows dan Office yang lain.
- Capaian data yang membolehkan pembangunan aplikasi pelenggan - pelayan yang lengkap mengurus sumber - sumber data, dan komponen - komponen server - side (termasuk prosedur proses) untuk berbagaimacam pelayan pengkalan data, termasuk pelayan Microsoft SQL dan Oracle.

3.4 Keperluan Perisian Sistem

Bagi membangunkan sesbuah sistem, perisian tertentu diperlukan. Perisian ini diperlukan untuk memudahkan kerja - kerja pembangunan sistem. Setelah mengkaji dan mempertimbangkan kebaikan serta kemudahan yang boleh diberikan, beberapa perisian penting telah dipilih. Berikut adalah penerangan ringkas mengenai perisian - perisian tersebut.

3.4.1 Visual Basic 6.0

Visual Basic 6.0 ialah cara yang paling mudah dan pantas untuk membangunkan aplikasi yang berasaskan *Windows*. Selain itu *Visual Basic 6.0* juga mempunyai sokongan kepada beberapa orientasi alatan-alatan pengurusan pangkalan data, termasuk Pengurusan Data Visual yang boleh mencapai pangkalan data “*server-side*”, termasuk pelayan *Microsoft SQL* dan *Oracle*. Berikut adalah ciri - ciri tambahan yang juga disediakan oleh *Visual Basic 6.0*.

- Sokongan *ActiveX* yang lengkap yang membolehkan integrasi dan automasi aplikasi lain, termasuk *Microsoft's Word*, *Excel* dan aplikasi *Windows* dan *Office* yang lain.
- Capaian data yang membolehkan pembangunan aplikasi pelanggan - pelayan yang lengkap, mengurus sumber - sumber data, dan komponen - komponen *server-side* (termasuk prosedur penstoran) untuk berbagai pelayan - pelayan pangkalan data, termasuk pelayan *Microsoft SQL* dan *Oracle*.

- Larian Native yang membolehkan penjanaan larian fail native (.exe), di mana ia boleh disebarluaskan tanpa sekatan atau batasan.

3.4.2 Active Server Pages (ASP)

Perubahan daripada laman web yang statik dan tidak berubah kepada menjadi suatu medium yang interaktif yang mana input daripada para pengguna dapat mengawal maklumat yang dipaparkan di dalam pelayar adalah pertama kaliya dipelopori oleh teknologi *Microsoft Active Server Pages*.

Teknologi ASP ini sebenarnya berperanan dalam mengintegrasikan laman web kepada pangkalan data selain daripada digunakan untuk aplikasi klien-pelayan yang sedia ada.

ASP adalah merupakan satu kombinasi objek - objek iaitu kod pengaturcaraan dan data yang diletakkan sebagai satu elemen tunggal, dan elemen iaitu program yang mempersemprehankan sesuatu tugas. Hakikatnya, ASP adalah merupakan suatu komponen *Active X* dan ianya membenarkan laman HTML yang mengandungi skrip-skrip kompleks dilaksanakan di hos.

3.4.2.1 Kelebihan ASP :

- Pangkalan datanya mematuhi *Object Database Connectivity (ODBC)* ASP dapat berfungsi dengan baik bersama dengan pangkalan data yang mematuhi ODBC.

- Active Server Pages adalah berdasarkan Windows NT
ASP boleh digunakan dengan Windows NT 4.0 atau Microsoft Internet Information Server 3.0 dan pada masa yang ASP juga boleh digunakan di sesetengah sistem yang berdasarkan UNIX dan sistem NT dengan pelayan selain Internet Information Service (IIS) iaitu seperti Personal Web Server (PWS).
- Pembangunan bagi ASP adalah lebih mudah untuk difahami dan dipelajari.
- Kosnya adalah lebih rendah.

3.4.3 Microsoft SQL (Structured Query Language) Server

Microsoft SQL Server adalah merupakan suatu sistem pengurusan pangkalan data yang direkabentuk khusus untuk perkomputeran klien - pelayan teragih. Selain itu, Microsoft SQL Server juga menyediakan integrasi dengan Windows dan juga aplikasi yang berdasarkan Windows dalam membantu untuk mengurangkan. SQL Server adalah merupakan enjin pangkalan data yang ideal untuk laman web.

3.5 Keperluan Masa Larian

Perisian dan perkakasan adalah merupakan dua elemen yang saling bergantung antara satu sama lain yang amat diperlukan dalam menyediakan bahan - bahan bagi sistem yang dicadangan. Keperluan - keperluan maklumat ini membantu dalam merancang jenis - jenis perisian yang dibeli atau ditulis serta apakah perkakasan yang diperlukan bagi

mempersembahkan fungsi - fungsi transformasi data yang diperlukan. Keperluan perisian akan dapat membantu pembangun sesebuah sistem dalam menilai sejauh mana perisian tersebut dapat mempersembahkan fungsi -fungsi yang diperlukan.

3.5.1 Keperluan Perkakasan

Berikut pula adalah perkakasan yang diperlukan untuk sesebuah komputer peribadi yang sepadan iaitu :

1. Komputer Peribadi dengan kelajuan pemprosesan minimum Pentium 100
2. 32MB RAM
3. 10MB ruang cakera keras.
4. VGA (640 x 480) atau yang lebih tinggi dengan 256 warna atau lebih dan Super VGA (800 x 600) dengan warna benar serta 2MB ingatan video.
5. Modem 28.8 baud atau sambungan melalui Rangkaian Kawasan Setempat (LAN) kepada Internet.
6. Satu papan kekunci dan tetikus sebagai peranti input.

3.5.2 Keperluan Perisian

Antara perisian yang diperlukan dalam pembangunan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat ialah:

1. Windows 2000 operating system
2. Microsoft Internet Explorer 5.0 / Netscape Navigator 4.7
3. Microsoft's Word 2000
4. Microsoft's Visual Basic 6.0
5. Active Server Page

3.6 Skedul Pembangunan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat

Jadual bagi projek pembangunan sistem ini telah dirangka dan dibuat dengan teliti bagi memastikan bahawa segala aktiviti sepanjang proses yang telah dirancang dapat berjalan dengan lancar dan siap pada masa yang telah ditetapkan. Jadual projek bagi pembangunan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat telah dibahagikan kepada 6 tugas seperti dibawah :

1. Analisis Keperluan Maklumat

- Memahamkan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat yang ada sekarang - Kajian literasi.
- Menentukan keperluan pengguna - Temuduga dengan penolong pendaftar

2. Analisis Sistem

- Teknik-teknik pencarian Fakta dan maklumat
- Melayari internet
- Temuramah
- Kajian
- Mempertimbangkan teknologi pengaturcaraan

3. Rekabentuk sistem

- Prototaip

4. Pengkodan

5. Pengujian dan Implementasi

- Mempersembahkan pengujian dan pembetulan sistem
- Memperbaiki sistem

6. Pendokumentasian

Rajah 3.4 Jadual Pengembangan Sistem Pengurusan Minuman Mewah FSKTM
Universiti Malaysia (Jun 2001 sehingga Februari 2002)

3.7 Perancangan Aktiviti

Carta Gantt telah digunakan dalam menjadualkan keseluruhan tugas dan masa yang diperlukan bagi menyempurnakan projek ini.

AKTIVITI	Jun 2000	Julai 2000	Ogos 2000	Sept 2000	Okt 2000	Nov 2000	Dis 2000	Jan 2001	Feb 2001
Cadangan Projek									
Tinjauan Literasi									
Analisis Keperluan									
Rekabentuk Sistem									
Prototaip									
Proses Pengkodan									
Pengujian									
Dokumentasi									

Rajah 3.4 Jadual Pembangunan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat FSKTM, Universiti Malaya (Jun 2000 sehingga Februari 2001).

REKABENTUK SISTEM

4.0 Pengenalan

Rekabentuk terbahagi kepada dua proses. Namun, iaitu rekabentuk konseptual dan rekabentuk logikal. Rekabentuk konseptual memberitahu pengguna apa yang sistem akan lakukan, dan setelah peringguna atau pelanggan berseluju dengan rekabentuk konseptual, ia akan diterjemahkan kepada dokumen yang lebih berperincia, iaitu rekabentuk logikal.

rekabentuk logikal membenarkan perekabentuk sistem mempunyai perisian dan perkakasan yang diperlukan untuk dilaksanakan bagi pengguna.

BAB 4

REKABENTUK SISTEM

4.1 Rekabentuk Program

Rekabentuk program merupakan komponen rekabentuk sifat-sifat atau tuturan program. Setiap sifat atau sifat program ditulis, perekabentuk sistem perlu memfiksikan algoritma atau fungsion yang perlu diikuti oleh program bagi memfasilitasi kekalusan yang memenuhi keperluan sistem. Selain menyediakan gambaran khas atau guideline kepada perekabentuk untuk menulis algoritma, rekabentuk algoritma juga memperluas rekabentuk antaraanruka muka pengguna dan juga rekabentuk pengolahan data sistem yang akan dilenggukan.

REKABENTUK SISTEM

4.0 Pengenalan

Rekabentuk terbahagi kepada dua proses iteratif. Iaitu rekabentuk konseptual dan rekabentuk logikal. Rekabentuk konseptual memberitahu pengguna apa yang sistem akan lakukan, dan setelah pengguna atau pelanggan bersetuju dengan rekabentuk konseptual, ia akan diterjemahkan kepada dokumen yang lebih terperinci, iaitu rekabentuk logikal. Rekabentuk logikal membenarkan perekabentuk sistem memahami perisian dan perkakasan yang diperlukan untuk menyelesaikan masalah pengguna.

Proses rekabentuk Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat terbahagi kepada tiga bahagian iaitu rekabentuk program, rekabentuk antaramuka pengguna dan rekabentuk pangkalan data.

4.1 Rekabentuk Program

Rekabentuk program di sini bermaksud rekabentuk algoritma atau turutan program. Sebelum suatu aturcara atau program ditulis, perekabentuk sistem perlu memikirkan algoritma atau turutan yang perlu diikuti oleh program bagi menghasilkan keputusan yang memenuhi keperluan sistem. Selain memberikan gambaran kasar atau *guideline* kepada perekabentuk untuk menulis aturcara, rekabentuk algoritma juga mempengaruhi rekabentuk antaramuka muka pengguna dan juga rekabentuk pangkalan data sistem yang akan dibangunkan.

4.2 Rekabentuk Antaramuka Pengguna

Pada kebiasaananya, antaramuka pengguna didefinisikan secara am semasa spesifikasi sistem dan direkabentuk secara khusus semasa proses rekabentuk sistem. Spesifikasi sistem diterjemahkan sebagai bagaimana suatu antaramuka disesuaikan ke dalam proses - proses baru dan jenis-jenis input serta output yang perlu dibekalkan. Manakala rekabentuk sistem pula menerangkan susun atur skrin sebenar yang akan membangunkan input dan output tersebut.

4.3 Rekabentuk Pangkalan Data

Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat sebagaimana yang diketahui merupakan sistem yang berasaskan laman web interaktif. Sebagai sebuah laman web yang interaktif, sistem ini memerlukan capaian kepada pangkalan data. Pada kebiasaananya, sistem seumpama ini memerlukan pangkalan data yang kompleks. Ini berlainan dengan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat yang mana hanya memerlukan rekabentuk pangkalan data yang mudah. Jadual - jadual yang terlibat dalam pembangunan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat adalah seperti berikut:

1. Jadual Profil Pengguna - (user_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
user_id	char	20	ID pengguna
password	char	10	katalaluan pengguna

nama_user	varchar	50	Nama pengguna
jenis_capaian_us er	char	20	pentadbir / pengguna biasa
email	varchar	50	emel pengguna
ahli_mesyuarat_f akulti	char	10	ahli mesyuarat fakulti? true / false

2. Jadual Paparan Minit Mesyuarat - (paparan_minit_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
user_id	char	20	ID Pengguna
jenis_mesyuarat	nvarchar	50	Jenis mesyuarat
tarikh_mesyuarat	datetime	8	Tarikh mesyuarat
tempat_mesyuarat	nvarchar	50	Tempat mesyuarat
tarikh_akhir	datetime	8	Tarikh akhir paparan minit

3. Jadual Paparan Agenda Mesyuarat - (paparan_agenda_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
user_id	char	20	ID Pengguna
jenis_mesyuarat	nvarchar	50	Jenis mesyuarat
tarikh_mesyuarat	datetime	8	Tarikh mesyuarat

tempat_mesyuarat	nvarchar	50	Tempat mesyuarat
tarikh_akhir	datetime	8	Tarikh akhir paparan

4. Jadual Paparan Kehadiran ke Mesyuarat - (paparan_kehadiran_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
user_id	char	20	ID Pengguna
jenis_mesyuarat	nvarchar	50	Jenis mesyuarat
tarikh_mesyuarat	datetime	8	Tarikh mesyuarat
tempat_mesyuarat	nvarchar	50	Tempat mesyuarat
tarikh_akhir	datetime	8	Tarikh akhir paparan

5. Jadual Maklumat Agenda Mesyuarat - (agenda_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
user_id	char	20	ID Pengguna
jenis_mesyuarat	nvarchar	50	Jenis mesyuarat
tarikh_mesyuarat	datetime	8	Tarikh mesyuarat
tempat_mesyuarat	nvarchar	50	Tempat mesyuarat
tarikh_upload	datetime	8	tarikh fail agenda

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
nama_fail_agenda	varchar	50	Nama fail agenda mesyuarat

6. Jadual Maklumat Minit Mesyuarat - (minit_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
user_id	char	20	ID Pengguna
jenis_minit	nvarchar	50	Jenis mesyuarat / minit
tarikh_minit	datetime	8	Tarikh minit
tempat_mesyuarat	nvarchar	50	Tempat mesyuarat
tarikh_upload	datetime	8	tarikh fail minit diupload
nama_fail_minit	varchar	50	Nama fail minit mesyuarat

7. Jadual Emel Kumpulan - (email_group_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
namaKumpulan	varchar	50	nama bagi emel kumpulan
senaraiEmail	varchar	500	senarai emel kumpulan

8. Jadual Maklumat Pembetulan Agenda - (pembetulan_agenda_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
user_id	char	20	ID Penulis Agenda
jenis_mesyuarat	nvarchar	50	Jenis mesyuarat
tarikh_mesyuarat	datetime	8	Tarikh mesyuarat
pembetulan_agenda	varchar	5000	Pembetulan agenda yang dilakukan
tarikh_pembetulan	datetime	8	tarikh pembetulan agenda dibuat
nama_ahli	char	20	nama_ahli yang membuat pembetulan
masa_pembetulan	datetime	8	masa pembetulan

9. Jadual Maklumat Pembetulan Minit Mesyuarat - (pembetulan_minit_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
user_id	char	20	ID Penulis Minit
jenis_mesyuarat	nvarchar	50	Jenis mesyuarat
tarikh_mesyuarat	datetime	8	Tarikh mesyuarat
pembetulan_mini	varchar	5000	Pembetulan minit

t	Status Kehadiran	Waktu - (waktu)	yang dilakukan
tarikh_pembetula	datetime	8	tarikh pembetulan minit dibuat
nama_ahli	char	20	nama_ahli yang membuat pembetulan
masa_pembetula	datetime	8	masa pembetulan

10. Jadual Maklumat Template - (template_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
user_id	char	20	ID Pengguna
nama_template	nvarchar	50	Nama template
jenis_template	nvarchar	50	Jenis template, agenda / minit

11. Jadual Maklumat Status Kehadiran Mesyuarat - (status_kehadiran_table)

Nama Medan	Jenis Medan	Saiz Medan	Penerangan
user_id	char	20	ID Penulis Agenda
jenis_mesyuarat	nvarchar	50	Jenis mesyuarat
tarikh_mesyuarat	datetime	8	Tarikh mesyuarat
tempat_mesyuarat	nvarchar	50	Tempat mesyuarat
alasan_xhadir	varchar	500	Alasan untuk tidak hadir
tarikh_akhir	datetime	8	tarikh akhir untuk hantar status kehadiran
nama_ahli	char	20	nama_ahli yang membuat pembetulan
status_kehadiran	char	10	hadir (true) / tidak hadir (false)
tarikh_hantar_status	datetime	8	masa status kehadiran dihantar

IMPLEMENTASI SISTEM

5.1 Pengantar

Fase implementasi merupakan sambungan dari fase analisis dan reka bentuk yang seharusnya dilaksanakan sebelum ini. Pada fase ini usaha menyiapkan sistem dilakukan dengan memfermali logik - logik alur cara yang dihasilkan semasa fase reka bentuk sistem ke bentuk kod - kod arahan dalam bahasa perigrafi dan. Tujuan utama fase ini adalah untuk menghasilkan kod sumber yang jelas dan mudah diinterpretasi, memfile dokumentasi yang memudahkan proses pengeluaran dan penerjemahan.

BAB 5

5.1. Pengantar

IMPLEMENTASI SISTEM

5.1.1 Pengaturcara Bermodul

Pengaturcara bermodul ialah suatu keadaan pengaturcaraan yang membolehikan suatu macam yang kompleks kepada bahagian - bahagian kecil untuk melaksanakan proses pengaturcaraan. Keadaan ketekhnikan digunakan untuk menyediakan tugas - tugas pengaturcaraan modul - modul yang enak kongsi dan tidak dapat pada Sistem Pengaucan Nini Masyuarat.

IMPLEMENTASI SISTEM

5.0 Pengenalan

Fasa implementasi merupakan sinambungan dari fasa analisis dan rekabentuk yang telah dilaksanakan sebelum ini. Pada fasa ini usaha membangunkan sistem dilakukan dengan menterjemah logik - logik aturcara yang disediakan semasa fasa rekabentuk sistem ke bentuk kod - kod arahan dalam bahasa pengaturcaraan. Tujuan utama fasa ini adalah untuk menghasilkan kod sumber yang jelas dan mudah difahami serta memiliki dokumentasi yang memudahkan proses pengujian, pengubahsuaian dan penyelenggaraan.

5.1 Kaedah Pengaturcaraan

Fungsi - fungsi yang terdapat dalam sistem Pengurusan Minit Mesyuarat dibentuk berdasarkan persamaan - persamaan logik, keperluan - keperluan data dan juga jujukan fungsi. Konsep gandingan akan menghasilkan aturcara bermodul manakala konsep ikatan akan menghasilkan aturcara - aturcara yang berstruktur.

5.1.1 Pengaturcaraan Bermodul

Pengaturcaraan bermodul ialah suatu kaedah pengaturcaraan yang membahagikan suatu masalah yang kompleks kepada bahagian - bahagian kecil untuk memudahkan proses pengaturcaraan. Kaedah ini telah digunakan untuk memudahkan tugas - tugas pengaturcaraan modul - modul yang agak kompleks yang terdapat pada Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat.

5.1.2 Pengaturcaraan Berstruktur

Merupakan kaedah pengaturcaraan yang teratur dan bertertib. Antara langkah-langkah pengkodan yang diikuti agar teknik pengaturcaraan berstruktur dipatuhi adalah seperti berikut :

- Arahan-arahan cabang tanpa syarat perlu dihapuskan atau sekurang-kurangnya diminimumkan penggunaannya dalam setiap modul aturcara.
- Arahan-arahan yang terkandung dalam setiap rutin perlulah berasaskan satu jujukan logik agar ia mengandungi hanya satu punca untuk masuk dan keluar dari rutin.
- Setiap rutin mestilah mengandungi kod-kod yang lengkap dengan komen-komen yang mudah difahami.

5.2 Penggunaan Utiliti dan Rutin Sepunya

Setiap modul aturcara dan rutin yang hendak dibangunkan perlulah dianalisa dengan teliti bagi menentukan sebarang kemungkinan untuk membangunkannya menggunakan perisian atau kod aturcara yang sedia ada. Bagi Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat, terdapat beberapa rutin aturcara daripada sistem-sistem yang sedia ada, telah diperbaiki dan digunakan semula dalam pembangunan sistem. Langkah ini bukan sahaja dapat mengurangkan masa pembangunan aturcara malahan dapat membantu dalam proses pengaturcaraan modul-modul yang lain.

5.3 Masalah Serta Penyelesaian

Bagi menjayakan pembangunan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat, saya juga tidak terlepas daripada menghadapi beberapa masalah yang agak rumit. Berikut merupakan masalah - masalah yang telah saya hadapi serta langkah penyelesaian yang telah diambil untuk menangani masalah - masalah tersebut :

- Masalah :

Kekurangan pengetahuan mengenai penggunaan fungsi ActiveX (Microsoft's Visual Basic) yang diperlukan untuk memaparkan perisian Microsoft's Word seperti mana yang telah dicadangkan semasa pemilihan perisian sebelum ini, telah menyebabkan banyak masa dihabiskan untuk mempelajari dan mencari maklumat yang berkaitan dengannya. Namun begitu, maklumat yang diperolehi masih tidak dapat membantu saya untuk membangunkan sistem ini malahan maklumat yang diperolehi menyatakan bahawa terdapat cara yang lebih mudah untuk melaksanakannya tanpa menggunakan pengaturcaraan ActiveX yang agak kompleks. Selain itu penggunaan ActiveX pada sistem yang berasaskan laman web juga akan menimbulkan masalah berhubung dengan persekitaran keselamatan yang diimplementasikan oleh sistem pengoperasian yang digunakan iaitu Windows NT. Windows NT dan sistem pengoperasian yang sekelas dengannya mengimplementasikan persekitaran keselamatan

yang lebih ketat berbanding dengan sistem pengoperasian Microsoft yang lain seperti Windows 98 dan Windows Me.

Penyelesaian :

Bagi mengatasi masalah ini, saya telah mengambil keputusan untuk menggunakan alternatif lain untuk memaparkan perisian Microsoft's Word. Cara yang digunakan ini juga sebenarnya menggunakan aplikasi ActiveX tetapi dengan secara tidak langsung (fungsi panggilan kepada aplikasi tertentu diuruskan oleh sistem pengoperasian yang digunakan). Walaubagaimanapun, bagi menghasilkan output yang dikehendaki, pengguna masih perlu dengan secara manual mengubah setting pada komputer masing - masing.

- Masalah :

Kurangnya pengetahuan mengenai bahasa pengaturcaraan yang digunakan seperti VBScript, JavaScript dan Active Server Page, ASP telah mengakibatkan pembangunan sistem tertangguh dan bergerak perlahan. Ini juga mengakibatkan masa yang agak lama diambil untuk membetulkan sebarang kesilapan yang berlaku di dalam proses pengkodan sistem.

Penyelesaian :

Masalah ini diselesaikan secara berperingkat dengan dengan membuat rujukan terhadap buku - buku yang berkaitan dengan bahasa pengaturcaraan. Selain itu maklumat yang berguna mengenai bahasa pengaturcaraan juga boleh diperolehi dengan melakukan

carian di internet. Rakan - rakan juga banyak membantu untuk menyelesaikan masalah yang wujud.

■ Masalah :

Sebagai pelajar tahun akhir, selain menyempurnakan tugas ini, saya juga perlu melaksanakan tugas-tugas bagi subjek-subjek yang lain. Ini telah mengakibatkan masa yang diperuntukkan untuk menyempurnakan tugas ini sering digunakan untuk melaksanakan tugas bagi subjek-subjek yang lain.

Penyelesaian :

Bagi menangani masalah ini, masa cuti telah disingkatkan untuk membolehkan lebih masa diperuntukkan untuk menyempurnakan tugas ini.

■ Masalah :

Penggunaan makro dalam Microsoft's Word (dengan menggunakan bahasa pengaturcaraan Visual Basic for Application) juga telah memberikan masalah kepada pembangunan sistem ini. Masalah timbul apabila pengaturcaraan makro yang sering dikaitkan dengan cara penyebaran virus komputer digangu oleh sistem keselamatan Microsoft's Word itu sendiri. Gangguan ini bukan saja mengakibatkan mesej ralat dipaparkan malahan pengaturcaraan makro yang telah dilakukan tidak dapat dilarikan.

Penyelesaian :

Bagi menangani masalah ini, Microsoft Corp. telah mencadangkan supaya setiap aplikasi makro yang ingin digunakan disahkan terlebih dahulu dengan sijil pengesahan (certificate). Sijil pengesahan sebegini boleh diperolehi daripada syarikat - syarikat pengesahan seperti Verisign dengan sejumlah bayaran tertentu. Selain itu, Microsoft juga menyediakan aplikasi `seftcert.exe` yang berfungsi untuk menyediakan sijil pengesahan sementara yang ditandatangani sendiri oleh pengguna -- dalam situasi ini, saya menandatanganinya sebagai perekabentuk sistem.

- **Masalah :**

Terdapat beberapa bahagian di dalam Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat yang menggunakan fungsi e-mel, dan fungsi ini yang hanya terdapat pada sistem pengoperasian bagi server (pelayan), sedangkan pengaturcaraan sistem dilakukan pada sistem komputer client. Bagi melarikan kod aturcara, fail tertentu terpaksa dipindahkan daripada komputer pelanggan (client) kepada pelayan dan sekiranya berlaku kesilapan pada kod aturcaraan pembetulan terpaksa dilakukan pada komputer pelanggan dan sekali lagi dipindahkan ke pelayan. Sekiranya pembetulan dilakukan pada pelayan, pengaturcaraan yang telah dibetulkan masih perlu dipindahkan semula, kali ini dari pelayan ke komputer pelanggan. Walaupun ini bukanlah suatu masalah yang besar tetapi ia menyukarkan lagi kerja - kerja pembangunan sistem. Selain itu, fungsi e-mel ini juga tidak

dapat dilarikan dengan baik kerana timbul beberapa masalah, antaranya e-mel yang ingin dihantar tidak dapat dihantar kepada semua akaun e-mel yang sah, ia hanya boleh dihantar dan diterima oleh pengguna akaun e-mel fsktm sahaja, berlaku kelewatan dalam penerimaan e-mel yang dihantar, dan saya sendiri sebagai pembangun sistem ini, tidak memiliki akaun e-mel fsktm yang boleh digunakan untuk menguji kebolehgunaan sistem.

Penyelesaian :

Untuk menangani masalah ini, saya telah memindahkan keseluruhan fail sistem ke dalam server untuk memudahkan kerja - kerja pengaturcaraan yang berkaitan dengan penghantaran e-mel. Pada kebiasaan ini hanya dilakukan apabila keseluruhan sistem telah siap dan sedia digunakan. Bagi mengatasi masalah penghantaran e-mel pula, rujukan telah dilakukan dan didapati bahawa untuk menghantar e-mel kepada akaun e-mel yang berada di luar domain sistem (domain fsktm), misalnya akaun e-mel hamri@yahoo.com.sg beberapa konfigurasi pada Protokol Penghantaran Mesej Mudah (Simple Message Transfer Protocol, SMTP) perlu diubah. Setelah perubahan - perubahan ini dilakukan, e-mel yang dihantar telah dapat diterima oleh kesemua pengguna dan semua masalah yang berkaitan, dengan secara tidak langsung telah berjaya selesaikan.

- **Masalah :**

Template agenda dan minit mesyuarat yang disediakan tidak lengkap kerana kekurangan sumber rujukan. Masalah ini berlaku kerana pihak pengurusan fakulti terpaksa mengikuti prosedur keselamatan yang ketat dimana contoh sebenar agenda dan minit mesyuarat tidak dapat dikeluarkan dan diberikan kepada pembangun sistem sebagai sumber rujukan.

Penyelesaian :

Template agenda dan minit mesyuarat telah disediakan berdasarkan bahan rujukan dan artifak yang telah diberikan oleh pensyarah.

PENGUJIAN DAN PENYELENGGARAAN SISTEM

6.1 - Pengertian

Pengujian merupakan suatu proses untuk menguji keberkesanan sesuatu alatcara itu mengelakkan fungsiya. Proses pengujian merupakan elemen yang penting bagi memastikan sama ada sistem yang dihasilkan memenuhi kehendak pengguna atau tidak. Sistem yang berkualiti mampu menjalani sekali jadi pengujian yang diberikan.

Pengujian adalah aktiviti untuk menentukan apakah sistemnya memenuhi kehendak dan tujuan yang ditetapkan pada suatu pel aktiviti yang memerlukan dilaksanakan persamaan metrik dan suatu fungsi dengan bantuan teknologi dan teknik tertentu.

BAB 6

PENGUJIAN DAN PENYELENGGARAAN SISTEM

Bermacam-macam peraturan perlu dilakukan, beberapa peraturan perlu dilakukan bersamaan dengan teknologi. Berikut merupakan beberapa - pengujian sistem:

- Pengujian merupakan suatu proses pelaksanaan program dengan tujuan untuk mencari ralat
- Kita pengujian yang biasa sejalah kee yang mempunyai kecerobongkahan yang tinggi mampu mendapati ralat

PENGUJIAN DAN PENYELENGGARAAN SISTEM

6.0 Pengenalan

Pengujian merupakan satu proses untuk menguji keberkesanan sesuatu aturcara itu menjalankan fungsinya. Proses pengujian merupakan elemen yang paling penting bagi memastikan sama ada sistem yang dihasilkan memenuhi kehendak pengguna atau tidak. Sistem yang berkualiti mampu menjalani apa juga pengujian yang diberikan.

Pengujian sistem merupakan satu unsur yang selalunya merujuk kepada verifikasi dan validasi. Verifikasi merujuk kepada suatu set aktiviti yang memastikan bahawa perisian melaksanakan suatu fungsi dengan betul. Validasi pula merujuk kepada set aktiviti yang berbeza bagi memastikan sistem yang dibina memenuhi keperluan pengguna. Tujuan utama aktiviti verifikasi adalah untuk mencapai dan memperbaiki kualiti produk yang dihasilkan semasa pembangunan sistem.

Semasa pengujian perisian dilakukan, beberapa peraturan perlu diikuti bagi memenuhi objektif pengujian. Berikut merupakan peraturan - peraturan tersebut :

- Pengujian merupakan suatu proses pelaksanaan program dengan tujuan untuk mencari ralat
- Kes pengujian yang baik adalah kes yang mempunyai kebarangkalian yang tinggi mendapat ralat

6.1 Jenis Ralat

Semasa proses pengujian sistem dijalankan, terdapat tiga jenis ralat yang biasa ditemui:

- **Ralat kompilasi**

Ralat ini terjadi dari pembinaan kod yang salah. Ia mungkin disebabkan kesilapan menaip katakunci atau pun tertinggal tanda-tanda yang penting. Ralat sebegini boleh dikesan secara terus dan boleh dibaiki segera. Ralat sintaks juga termasuk dalam ralat jenis ini.

- **Ralat larian masa**

Ralat ini terjadi apabila pernyataan cuba melakukan operasi yang tidak munasabah. Contohnya pembahagian dengan nilai sifar atau pun menukar dan mencipta objek yang tidak wujud.

- **Ralat logik**

Ralat ini terjadi apabila aplikasi tidak menghasilkan keputusan sebagaimana yang dikehendaki. Aplikasi mungkin mempunyai kod yang sah secara sintaks, dilarikan tanpa sebarang operasi yang tidak sah, tetapi masih menghasilkan jawapan yang salah. Verifikasi dapat dicapai hanya dengan menguji aplikasi dan menganalisa hasil yang diperolehi.

6.2 Proses Pengujian

Semua aplikasi program yang baru ditulis atau diubahsuai mestilah diuji dengan teliti. Pengujian ‘trial and error’ adalah tidak memadai. Pengujian sebenarnya merupakan suatu proses yang berterusan. Ia dibuat sepanjang pembangunan sistem. Ia seharusnya mengenalpasti masalah bukannya menunjukkan kebaikan program. Walaupun pengujian merupakan proses yang membosankan tapi ia merupakan langkah yang penting bagi memastikan kualiti sebenar sistem yang dibangunkan.

Pengujian disempurnakan pada subsistem atau modul program sepanjang perkembangan sistem. Pengujian dijalankan pada pelbagai tahap. Sebelum sistem dianggap sebagai hasil akhir, ia seharusnya disemak untuk melihat samada modul - modul sistem berfungsi sebagaimana yang dirancang.

6.2.1 Jenis-jenis Pengujian

Beberapa jenis proses pengujian yang dapat dilakukan terhadap sistem seperti ujian unit, ujian modul, ujian intergrasi dan ujian sistem.

1. Ujian unit

Dalam fasa ini, setiap fungsi dianggap sebagai satu unit. Setiap unit boleh mengandungi beberapa set fungsi dan fungsi - fungsi ini boleh diuji secara berasingan.

2. Ujian modul

Oleh kerana proses pembangunan sistem ini menggunakan kaedah prototaip, maka modul - modul aturcara dilaksanakan dari peringkat asas kemudian diuji, kemudian satu fungsi akan ditambah dan diuji lagi. Kaedah ini merupakan kaedah pembangunan prototaip evolusi. Setiap modul sentiasa diuji setiap kali satu fungsi baru ditambah kepadanya. Dengan kaedah ini, pengaturcara dapat mengesan ralat dengan mudah semasa sistem dilarikan. Walaupun begitu, cara ini agak memakan masa.

3. Ujian integrasi sistem

Pada fasa ini, ujian dilakukan ke atas antaramuka dua komponen yang berinteraksi di dalam sesuatu unit. Sebagai contoh, di dalam modul penghantaran notis / pengumuman mesyuarat, pengguna boleh menyertakan alamat URL bagi pengesahan kehadiran ke mesyuarat. URL ini akan merujuk kepada halaman yang mempunyai borang untuk pengesahan kehadiran. Maklumat yang diperolehi dari borang ini pula akan disimpan di dalam pangkalan data dan digunakan semula untuk modul paparan kehadiran ke mesyuarat.

Secara amnya, proses ujian integrasi ini dilakukan dengan menggunakan teknik bawah-atas (bottom-up) di mana modul yang terbawah diintegrasikan dengan modul yang lebih atas daripadanya. Pada proses ini, pengujian ke atas penghantaran parameter juga dilakukan.

4. Ujian sistem

Ujian sistem bermula setelah aturcara - aturcara berjaya dilarikan tanpa ralat di dalam ujian integrasi sistem. Objektif - objektif ujian ini adalah untuk:

- a) Mengesahkan ketepatan dan kejituhan semua komponen sistem yang dibangunkan, berdasarkan spesifikasi - spesifikasi sistem yang telah direkabentuk. Setiap subsistem perlu dipastikan boleh dilarikan dengan baik. Sistem sepatutnya beroperasi sebagaimana yang dikehendaki dalam keadaan yang serupa dengan persekitaran operasi yang sebenar.
- b) Mengukur prestasi sistem pada keseluruhannya, sama ada ia dapat mencapai tahap yang boleh diterima.
- c) Mengukur sejauhmana sistem yang dibangunkan itu dapat memenuhi objektif - objektif yang telah ditentukan.

Untuk menjalankan proses ini, setiap fungsi yang ada di dalam sistem diuji serentak di dalam pelbagai keadaan. Ini bagi melihat samada semua fungsi berfungsi dengan baik sebagai sebuah sistem.

6.2.2 Pengujian Link

Pengujian ini adalah untuk menyemak samada setiap hubungan yang saling berkaitan berjalan dengan sempurna sebagaimana yang dirancang. Jika hubungan tersebut tidak berfungsi seperti yang dijangkakan, mungkin terdapat ralat semasa pengkodan dan penyemakan kod dan pembetulan perlu dilakukan.

6.3 Penyelenggaraan Sistem

Ralat yang dikesan semasa fasa pengujian diperbetulkan pada fasa ini. Kebanyakkan ralat yang terjadi adalah disebabkan hubungan yang tidak berfungsi dan pengkodan yang salah. Selain itu, penukaran skrin paparan juga dibuat bagi memenuhi penyesuaian warna laman web, susunatur dan keberkesanan sistem.

PENILAIAN DAN KESIMPULAN

7.8 Pengaruh

Bah ini membincangkan tentang kelebihan, kekurangan dan juga cadangan untuk mengelak Sistem Pengurusan Miny Masycarat pada masa kini. Tujuan ini adalah untuk memberi sejutan mana kelebihan dan kekurangan sistem yang telah dibangunkan dan operasi ciri-ciri sistem yang masih belum dilakukan atau ditambah pada masa akan datang.

BAB 7

PENILAIAN DAN KESIMPULAN

Bah ini membincangkan tentang kelebihan dan kekurangan yang telah dibangunkan dan berjaya mencapai objektif dan memastikan dasar yang baik dan teknik kerja peringkat awam meskipun antipal beberapa kekurangan dengan ketujuhan yang tidak dapat dilekukan.

7.1.2 Pendekatan Sistem

• Sifat antaranya pengguna

Pembangunan Sistem Pengurusan Miny Masycarat Soalan berdasarkan prinsip antaranya yang Inggris dan merancang bersepaduan dengan

PENILAIAN DAN KESIMPULAN

7.0 Pengenalan

Bab ini membincangkan tentang kelebihan, kelemahan dan juga cadangan untuk memperbaiki Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat pada masa hadapan. Tujuannya adalah untuk menilai sejauh mana kelebihan dan kelemahan sistem yang telah dibangunkan dan apakah ciri - ciri sistem yang masih boleh diperbaiki atau ditambah pada masa akan datang.

7.1 Penilaian Sistem

Fasa penilaian sistem merupakan suatu fasa di mana penilaian dilakukan untuk melihat sejauh manakah sistem yang telah dibangunkan mencapai objektif yang telah ditetapkan sebelum ini.

7.1.1 Pencapaian Objektif

Secara keseluruhannya Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat yang telah dibangunkan ini telah berjaya mencapai objektif dan matlamat asas yang telah digariskan pada peringkat awal meskipun terdapat beberapa kelemahan ataupun kekurangan yang tidak dapat dielakkan.

7.1.2 Kelebihan Sistem

- Grafik antaramuka pengguna

Pembangunan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat adalah berdasarkan prinsip antaramuka yang ringkas dan menarik, bersesuaian dengan

fungsinya sebagai sistem untuk kegunaan di pejabat atau oleh pihak pengurusan.

- Konsisten

Rekabentuk skrin dikekalkan konsisten bagi setiap halaman. Kesemua fungsi ‘hyperteks’ dipaparkan pada posisi yang sama bagi memudahkan pengguna bergerak dari satu dokumen ke dokumen yang lain.

- Ramah pengguna

Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat bolehlah dikatakan ramah pengguna kerana akan terdapat mesej-mesej ralat sekiranya operasi yang ingin dilaksanakan gagal atau berlakunya kesilapan. Di samping itu, ia juga turut memberikan mesej-mesej peringatan kepada pengguna bagi membantu mengendalikan sistem. Walaubagaimanapun, terdapat sesetengah keadaan di mana sistem akan mengubah sendiri maklumat kepada format yang ditetapkan, tanpa memaparkan sebarang mesej ralat.

- Ciri - ciri keselamatan

Mengutamakan ciri - ciri keselamatan seperti kemudahan katalaluan dan ID pengguna. Selain itu, halaman pentadbir pula hanya akan dipaparkan kepada pengguna yang memiliki akses sebagai pentadbir sahaja dan apabila tiada aktiviti yang dilakukan dalam tempoh masa yang telah ditetapkan, pengguna akan diminta untuk login semula. Ini merupakan

prosedur keselamatan yang biasa dilaksanakan pada mana - mana sistem yang berasaskan laman web. Ia bertujuan untuk memastikan hanya pengguna yang sah sahaja dapat menggunakan sistem.

7.2 Kekangan Sistem

Walaupun kesemua objektif yang ditetapkan telah dapat dipenuhi, tetapi masih terdapat beberapa kelemahan yang wujud pada Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat iaitu:

- Sistem tidak akan memaparkan mesej peringatan apabila pengguna cuba menyimpan fail yang memiliki nama yang sama dengan nama fail yang sedia ada. Sistem akan terus sahaja menggantikan fail yang sedia ada dengan fail yang baru sahaja disimpan.
- Sistem tidak akan menyimpan fail minit mesyuarat dengan nama yang dihasilkan secara automatik mengikut kaedah penamaan minit. Ini bagi membolehkan pengguna mempunyai kawalan sepenuhnya terhadap penamaan fail masing - masing.
- Sistem hanya dapat memantau akses kepada agenda dan minit mesyuarat fakulti sahaja. Akses kepada agenda atau minit yang lain tidak dapat dipantau kerana tiada maklumat yang disimpan untuk menentukan jenis mesyuarat yang diikuti oleh pengguna.

- Sistem tidak dapat memastikan hanya pengguna yang menjadi ahli mesyuarat sahaja boleh membuat penambahan atau pembetulan bagi agenda dan minit mesyuarat itu. Kelemahan ini membolehkan mana - mana pengguna berdaftar untuk menghantar penambahan atau pembetulan kepada mana - mana agenda dan minit mesyuarat yang dikehendaki. Bergantung kepada penulis minit itu sendiri untuk menapis dan memastikan hanya penambahan dan pembetulan dari ahli mesyuarat sahaja diterima.
- Sistem tidak akan menyediakan template bagi minit dan agenda seperti yang telah dicadangkan semasa analisis keperluan sistem. Ini kerana tiada sumber rujukan untuk membuat template yang boleh digunakan oleh semua pengguna sistem.
- Sistem tidak akan menghantar notis atau pengumuman mesyuarat kepada ahli menerusi sistem emel yang digunakan oleh pihak FSKTM seperti dicadangkan sebelum ini. Sistem sebenarnya sistem yang dibangunkan memiliki sistem emelnya sendiri yang boleh berhubung dengan sistem emel yang digunakan oleh FSKTM.
- Sistem tidak akan menghantar borang pengesahan status kehadiran secara automatik kepada ahli mesyuarat seperti yang pernah dicadangkan sebelum ini. Kekerapan untuk menghantar borang status kehadiran bergantung kepada budi bicara penulis minit.

7.3 Cadangan Untuk Masa Hadapan

Terdapat banyak perkara yang boleh diperbaiki untuk meningkatkan prestasi dan kegunaan sistem ini pada masa akan datang. Antaranya ialah:

- Antaramuka yang dihasilkan masih boleh diperbaiki dengan animasi-anamasi ringkas atau pun lakaran grafik yang lebih menarik. Antaramuka yang menarik sebenarnya boleh mempengaruhi kualiti dan produktiviti pengguna, disamping kebolehgunaan sistem itu sendiri.
- Enjin carian yang lebih kompleks dengan pelbagai kaedah carian kata kunci dapat memudahkan pengguna mencari maklumat yang diperlukan. Sebagai contoh, apabila pentadbir ingin menambah profil pengguna dengan nama Mohd Hamri, pentadbir boleh membuat carian berdasarkan keseruan nama atau pun hanya sebahagian daripadanya, amri misalnya dan sistem akan memulangkan hasil carian mengikut kaedah carian yang dikehendaki.
- Pentadbir boleh mewujudkan kategori jenis mesyuarat yang dikehendaki. Setakat ini, sistem hanya mempunyai beberapa kategori jenis mesyuarat, selainnya diklasifikasikan sebagai jenis mesyuarat lain - lain.

- Setiap pengguna hendaklah mempunyai maklumat peribadi mengenai jenis mesyuarat yang diikuti atau dia sebagai salah seorang ahli mesyuarat. Ini adalah untuk membolehkan pengguna yang benar-benar sah sahaja mencapai maklumat daripada mesyuarat yang diadakan. Selain itu, ia juga dapat meningkatkan tahap keselamatan maklumat-maklumat yang boleh dianggap sulit.

7.4 Apa Yang Diperolehi Daripada Pembangunan Sistem

Terdapat banyak perkara yang saya pelajari daripada pembangunan sistem ini. Pengalaman melibatkan diri dalam pembangunan sistem ini merupakan suatu yang berharga bagi diri saya dan diharap ianya dapat membantu saya apabila melangkah ke alam pekerjaan kelak. Antara perkara yang saya pelajari adalah seperti di bawah:

- Mempelajari bagaimana untuk membangunkan sesuatu aplikasi yang berasaskan laman web.
- Mempelajari cara-cara untuk menggunakan Microsoft FrontPage 2000 bagi membangunkan laman web.
- Mempelajari beberapa bahasa pengaturcaraan yang baru seperti JavaScript, VBScript dan Active Server Page.
- Mempelajari bagaimana sesuatu projek itu dijalankan serta menyediakan laporannya.

7.5 Cadangan untuk Mempertingkatkan Keberkesanan Latihan Ilmiah

Berdasarkan masalah - masalah yang dihadapi ketika pembangunan sistem ini, saya mencadangkan beberapa perkara yang mungkin boleh membantu pelajar didalam membangunkan projek mereka pada masa hadapan. Di antaranya ialah:

- Fakulti boleh menawarkan kursus-kursus yang berkaitan dengan perisian atau bahasa pengaturcaraan yang terkini seperti Visual Basic, Visual C++, Oracle dan sebagainya.
- Pihak fakulti juga boleh membenarkan pelajar meminjam perisian yang sah untuk digunakan di rumah bagi membolehkan pelajar membuat projek mereka di rumah.
- Menyediakan tenaga mahir di dalam perisian tertentu supaya dapat membantu pelajar yang menghadapi masalah.
- Pihak yang bertanggungjawab perlu menambah bahan bacaan / rujukan terkini di bilik dokumen dan juga di perpustakaan utama. Kekurangan bahan bacaan amatlah ketara, terutama buku - buku rujukan mengenai bahasa pengaturcaraan yang terkini.

7.6 Kesimpulan

Latihan ilmiah atau pun projek tahun akhir merupakan suatu bentuk latihan yang tepat dan bersesuaian dengan keperluan para pelajar. Ia bukan sahaja menguji sejauh mana keupayaan pelajar mengaplikasikan kesemua teknik-teknik dan teori-teori yang telah dipelajari selama ini, malah dapat memberikan gambaran jelas bagaimana untuk membangunkan sesebuah sistem. Membangunkan satu sistem yang benar-benar berguna, bukanlah satu tugas yang mudah. Ia memerlukan banyak masa, tenaga dan wang ringgit. Walaubagaimanapun, pengalaman yang diperolehi adalah amat berharga dan berbaloi dengan apa yang telah diusahakan.

Pengalaman menyempurnakan projek ini seharusnya menyedarkan kita sebagai seorang pelajar mengenai satu hakikat. Hakikat bahawa pendidikan di universiti hanyalah sebagai sebuah asas untuk kita menghadapi dunia yang sebenar. Bergantunglah kepada usaha dan inisiatif pelajar itu sendiri untuk mengembangkan asas tersebut kepada sesuatu yang lebih berguna dan bermanfaat. Banyak lagi yang masih perlu dipelajari dan pengalaman membangunkan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat hanyalah satu permulaan.

Walaupun berjaya mencapai objektif yang digariskan, tetapi sistem yang dibangunkan ini masih mempunyai kekurangan. Diharap Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat ini akan dapat dipertingkatkan keupayaannya pada masa-masa yang akan datang.

RUJUKAN

A.S. Horne (1895) in Oxford Advanced Learner's Dictionary, Oxford University Press, Fifth ed., m/s 1304, 1428 halaman.

Bambrook, C. (2000) - "Transforming Higher Education through e-business," Malaysia International Conference on Electronic Learning 2000, 25 - 26 May, Kuala Lumpur.

Davenport, T.H. & Short, J.E. (1990) "Summary: The Impact of Industrial Engineering, Information Technology and Business Process Redesign," *Sloan Management Review*, Vol. 31, No. 3, p. 11-12.

RUJUKAN

E. Kendall, Kenneth, and E. K. McFarland (1993), Systems Analysis and Design, 4th edition, Prentice-Hall International Inc.

Hammer, M. (1990), "Engineering Work : Don't Automate, Obsolete," *Harvard Business Review*, July - August, 104 - 112.

Ian Sommerville (1998), Software Engineering, 5th edition, Addison Wesley.

Liang, S. C., Cheng, F. and Wang, E. H. (1998), Reengineering University Information Services : Yuan Ze University's Experience, CAUSE/EFFECT, vol. 21, no. 4.

RUJUKAN

A.S Hornby (1995), Oxford Advanced Learner's Dictionary, Oxford University Press, Fifth ed., m/s 1304, 1428 halaman.

Bernbrock, C. (2000) - "Transforming Higher Education through e-business," Malaysia International Conference on Electronic Learning 2000, 25 - 26 May, Kuala Lumpur.

Davenport, T.H. & Short, J.E. (1990 Summer). "The New Industrial Engineering: Information Technology and Business Process Redesign," *Sloan Management Review*, pp. 11 - 27.

E. Kendall, Kenneth, and E. Kendall, Julie (1998), Systems Analysis and Design, 4th edition, Prentice-Hall International Inc.

Hammer, M. (1990), Reengineering Work : Don't Automate, Obliterate, *Harvard Business Review*, July - August, 104 - 112.

Ian Sommerville (1998), Software Engineering, 5th edition, Addison Wesley.

Liang, C. C., Cheng, F. and Wang, E. H. (1998), Reengineering University Information Services : Yuan Ze University's Experience, *CAUSE/EFFECT*, vol. 21, no.4.

Kamsah, M., Mokhtar, S., Ahmad, R. (2000), "Toward a model of e-University: A Case of Malaysian Higher Learning Institutions".

Mackenzie, D., and Martins, F. (1999), Word 2000 VBA Programmer's Reference, Wrox Press.Ltd.

Malhotra, Yogesh (1998), "Business Process Redesign: An Overview", *IEEE Engineering Management Review*, vol. 26, no. 3. Boleh didapati di
<http://www.brint.com/papers/bpr.htm>

MSC Website (2000), What is the MSC?. Boleh didapati di
<http://www.mdc.com.my/msc/flagship/eg.html>

Tait, F. (1999), Enterprise Process Engineering: A Template Tailored for Higher Education. *CAUSE/EFFECT*, Vol 22, No.1.

Tsichritzis, D. (1999), Reengineering the University, Communications of ACM, vol.42, no. 6, 93 - 100.

Yenbamrung, Petamaporn. (1992), "The Emerging Electronic University : Distance Education for the Twenty First Century". 16th World Conference of the International Council for Distance Education, Bangkok, pp. 317 - 321.

LAMPIRAN

Gambar 1.0 Skrin untuk login ke dalam sistem.

Untuk login ke dalam sistem, dia ikut sanggah - langkah berikut:

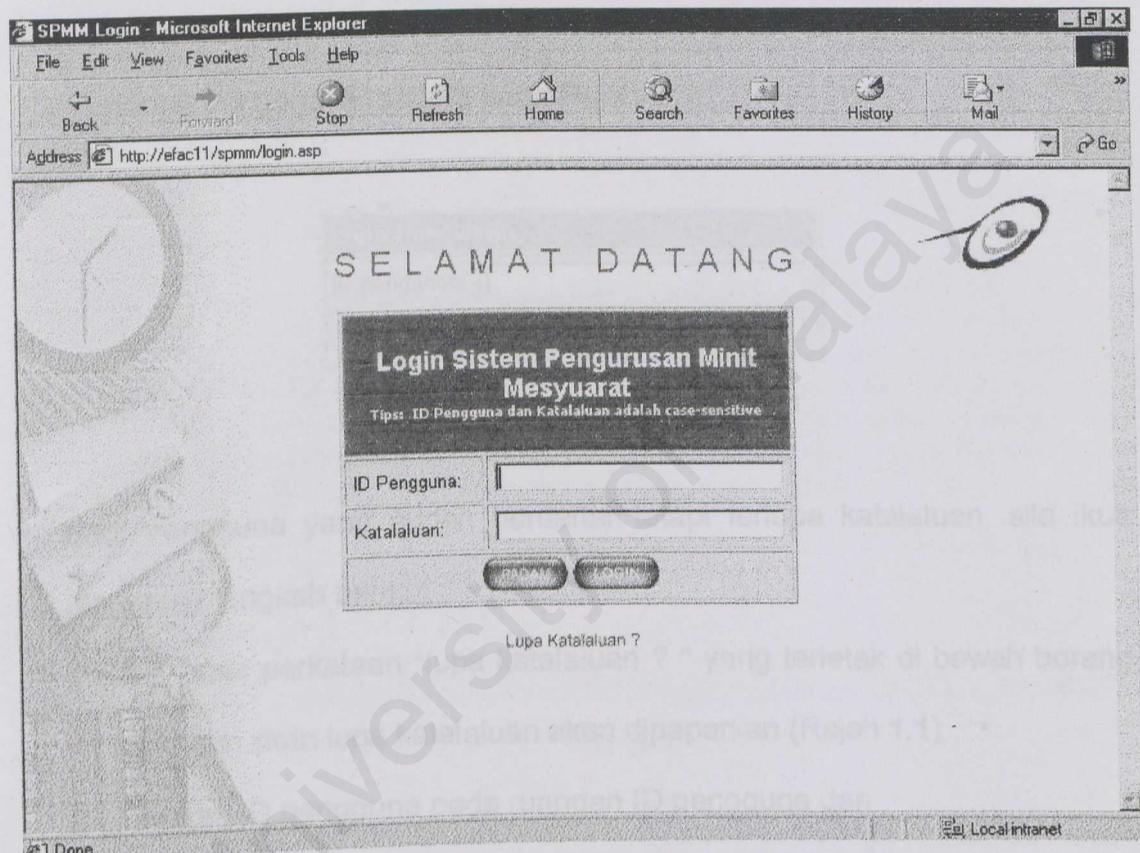
• Klik pada icon pengguna dan katalauen arba pada ruangan ID pengguna dan katalauen pengguna.

• Klik di bawah butang "Login".

Bahagian A : Memulakan Sistem

Sebelum memasuki Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat, pengguna perlu memasuki rutin login yang berfungsi sebagai tapisan keselamatan.

Rajah 1.0 Skrin untuk login ke dalam sistem

- Untuk login ke dalam sistem, sila ikuti langkah - langkah berikut :
  - Taipkan ID pengguna dan katalaluan anda pada ruangan ID pengguna dan ruangan katalaluan.
  - Kemudian, tekan butang "LOGIN".

3. Sekiranya berlaku kesilapan pada katalaluan atau pada ID pengguna, sistem akan memaparkan mesej ralat dan pengguna akan diminta untuk login semula.
4. Paparan menu utama akan kelihatan pada skrin sekiranya login pengguna berjaya (seperti pada Rajah 2.0).

Lupa Password

ID pengguna:

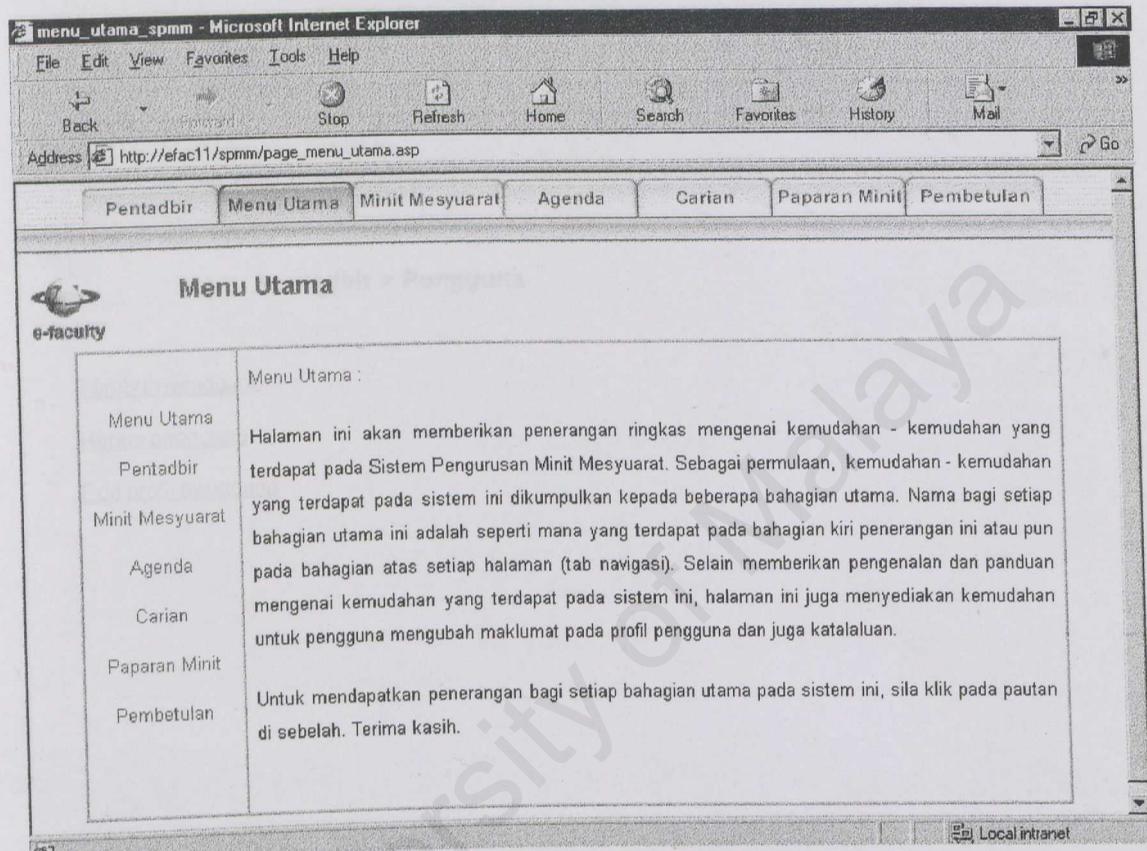
Back Reset Next

Rajah 1.1 Menu Lupa Katalaluan

- Bagi pengguna yang sudah berdaftar tetapi terlupa katalaluan, sila ikuti langkah – langkah berikut :
  1. Klik pada perkataan “lupa katalaluan ? ” yang terletak di bawah borang login dan skrin lupa katalaluan akan dipaparkan (Rajah 1.1) .
  2. Taipkan ID pengguna pada ruangan ID pengguna dan
  3. Klik butang “Next”. Sekiranya pengguna sudah berdaftar, emel yang mengandungi ID pengguna dan katalaluan akan dihantar kepada akaun emel pengguna.

Bahagian B : Menu Utama

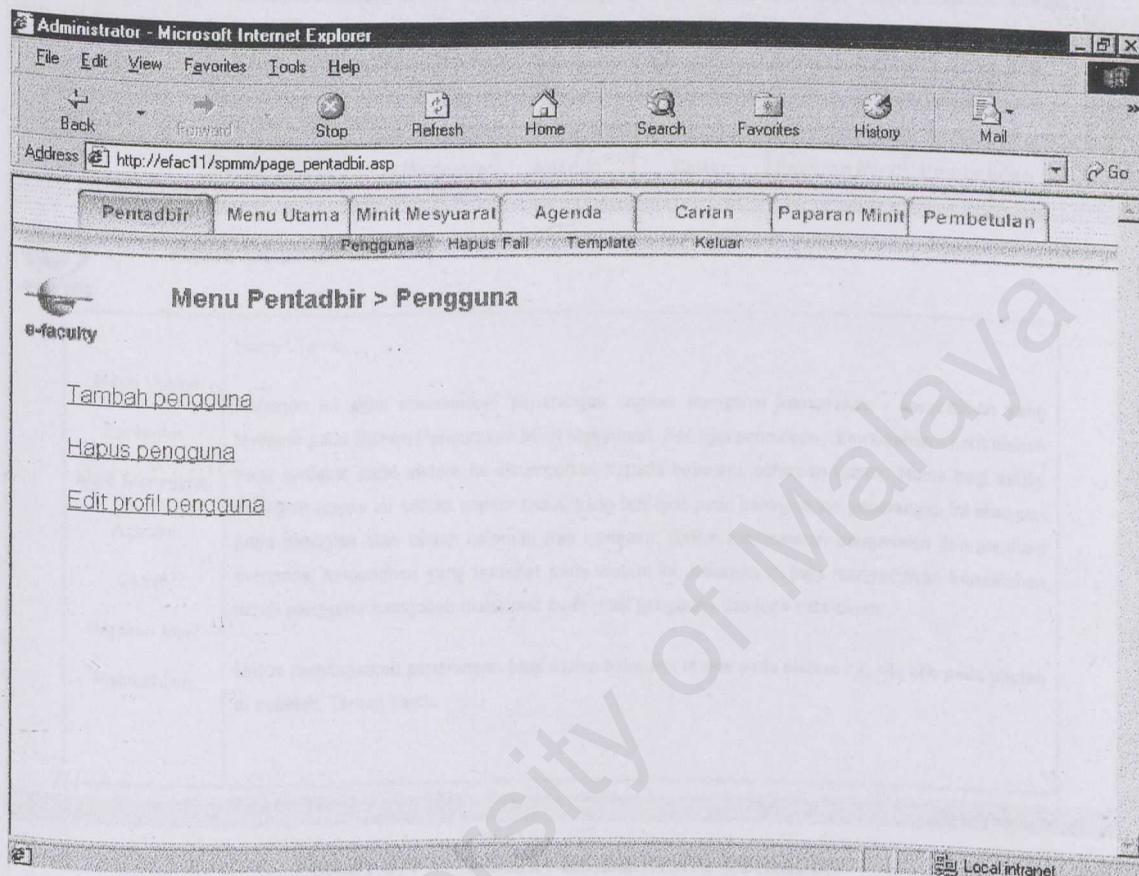

Rajah 2.0 Skrin menu utama

- Skrin menu utama akan memaparkan penerangan ringkas mengenai fungsi keseluruhan Sistem Pengurusan Minit Mesyuarat.
- Selain itu, menu utama juga menyediakan fungsi untuk pengguna menukar katalaluan dan profil masing-masing.
- Fungsi ini boleh dicapai dengan menekan butang "edit profil" pada tab navigasi menu utama.
- Pada skrin ini dan skrin-skrin menu yang lain, akan terdapat butang "keluar" yang berfungsi untuk pengguna logout dari sistem.

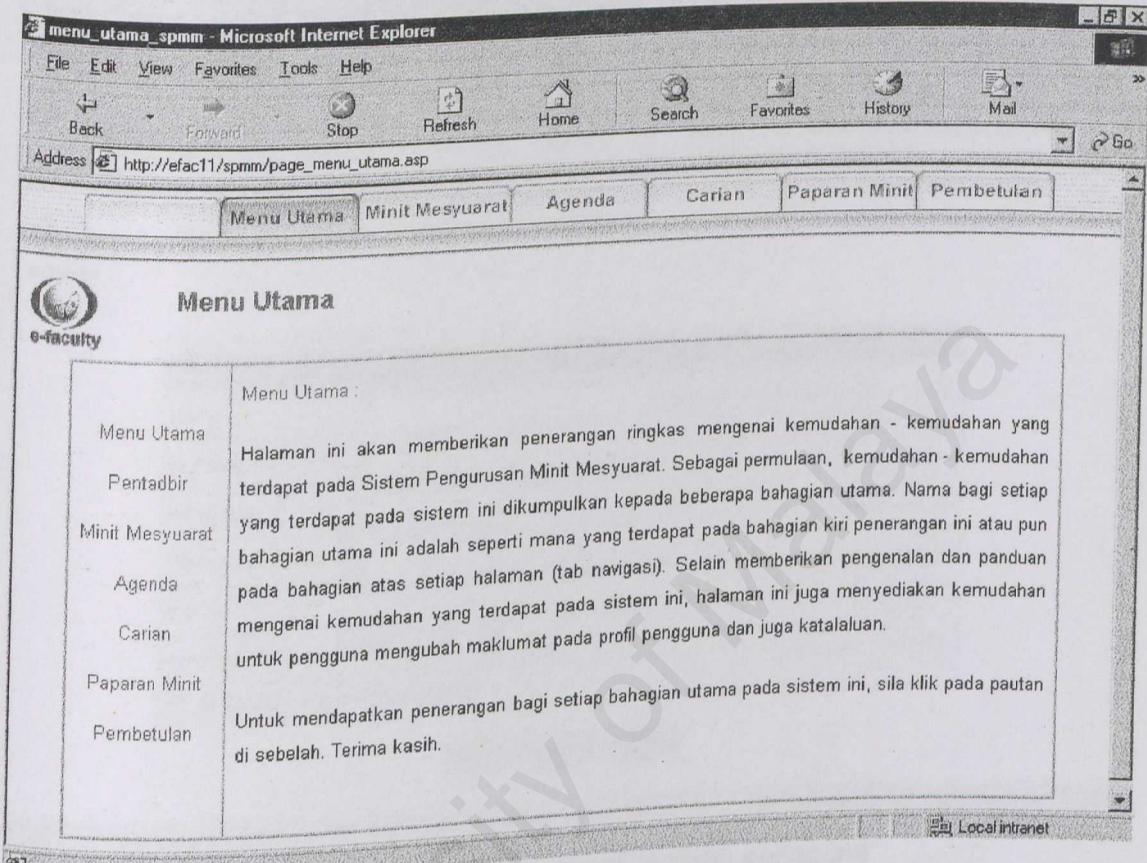

BAHAGIAN C : Menu Pentadbir

Rajah 3.0 Skrin menu pentadbir

- Skrin pentadbir hanya boleh dicapai oleh pengguna yang berdaftar sebagai pentadbir, dan ia berfungsi sebagai alatan (tool) untuk melaksanakan tugas-tugas penyelenggaraan sistem.
- Menu pentadbir tidak akan kelihatan sekiranya pengguna biasa login ke dalam sistem. (Rajah 3.1)
- Pada menu pentadbir terdapat 3 submenu iaitu “Pengguna”, “Hapus Fail” dan “Template”. Setiap fungsi ini boleh diakses dengan menekan butang fungsi yang terletak di bahagian atas menu pentadbir.

Rajah 3.1 Skrin tanpa menu pentadbir

- Submenu Pengguna terbahagi kepada 3 bahagian iaitu :
  1. Tambah pengguna – digunakan untuk mendaftar pengguna baru dan mewujudkan profil pengguna.
  2. Hapus pengguna – berfungsi untuk menghapuskan profil pengguna dari sistem
  3. Edit Profil Pengguna – digunakan untuk mengubah maklumat pada profil pengguna tertentu.

tambah_pengguna1 - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Pentadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Pengguna Hapus Fail Template Keluar

Menu Pentadbir > tambah pengguna

* Note : Ruangan ini perlu diisi

Maklumat Pengguna

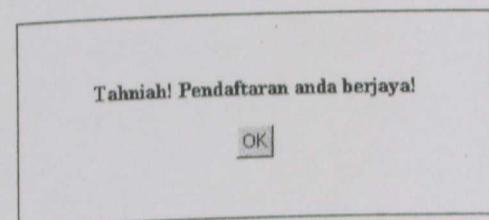
Nama : *	(cth: Hasrina Mahmud, Chan Kok Ting)
ID Pengguna : *	(cth: Johan70_Kelvin_Loo)
Katalaluan : *	(cth: 123Hjl)
Sahkan katalaluan : *	
E-mel : *	
Jenis capaian : *	Pengguna ☒
☐ Merupakan ahli mesyuarat fakulti	

Back Reset Submit

Local intranet

Rajah 3.2 Borang untuk tambah pengguna

- Apabila pautan “Tambah pengguna” ditekan borang seperti Rajah 3.2 akan dipaparkan. Borang ini digunakan untuk mendaftar pengguna baru. Sekiranya berlakunya kesilapan semasa mengisi borang ini, mesej ralat akan dipaparkan. Pendaftaran berjaya apabila pengguna dipaparkan dengan paparan berikut.

hapus profil pengguna - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Pentadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Pengguna Hapus Fail Template Keluar

Menu Pentadbir > Pengguna > Hapus Pengguna

e-faculty

ID Pengguna	Nama Pengguna	Jenis Capaian
☒ rodina	rodina ahmad	Pentadbir
☒ hamri	hamri yusuf	Pentadbir
☐ amir9	amirrudin bin kamsin	Pengguna
☐ khalit	khalit othman	Pentadbir

Back Hapus

Done Local intranet

Rajah 3.3   Senarai pengguna sistem yang boleh dihapuskan

- Apabila pautan "Hapus pengguna" ditekan, skrin dengan paparan seperti Rajah 3.3 akan dipaparkan. Untuk menghapuskan profil mana - mana pengguna, pentadbir hanya perlu menandakan checkbox bagi profil - profil tersebut dan tekan butang "Hapus".

3 kemaskini data pengguna - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Pentadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Pengguna Hapus Fail Template Keluar

Kemaskini data pengguna

e-faculty

Carian Maklumat Pengguna

ID Pengguna : *	<input type="text"/>
Nama : *	<input type="text"/>
<input type="button" value="Back"/> <input type="button" value="Reset"/> <input type="button" value="Submit"/>	

* Nota : Untuk membuat carian maklumat pengguna boleh mengisi salah satu atau kedua - dua ruangan ini.

Done Local intranet

- Apabila pentadbir menekan pautan “Edit Profil Pengguna”, skrin seperti pada Rajah 3.4 akan dipaparkan. Carian ini bertujuan untuk memudahkan kerja - kerja pencarian profil pengguna. Pentadbir boleh melakukan carian dengan mengisi kedua - dua ruangan yang disediakan atau salah satu daripadanya. Untuk memulakan carian, butang “Submit” ditekan. Hasil carian akan dipaparkan pada skrin seterusnya (Rajah 3.5). Sebarang pertukaran yang dilakukan akan disimpan pada pangkalan data apabila pengguna menekan butang “Submit”.

tambah_pengguna1 - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Address http://efac11/spmn/edit_pengguna_respond.asp

Pentadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Pengguna Hapus Fail Template Keluar

Kemaskini data pengguna

* Nota : Ruangan ini perlu diisi

Maklumat Pengguna	
ID Pengguna :	hamri
Nama : *	hamri yusuf
Katalaluan : *	***** (dth: 123HJ)
Sahkan katalaluan : *	*****
E-mel : *	hamri79@yahoo.com.sg
Jenis capaian : *	Pentadbir
☒ Merupakan ahli mesyuarat fakulti	
<input type="button" value="Back"/> <input type="button" value="Reset"/> <input type="button" value="Submit"/>	

Done Local intranet

Rajah 3.5 Profil pengguna, hasil carian yang dilakukan

- Submenu “Hapus Fail” akan memaparkan skrin carian seperti Rajah 3.6. Carian digunakan untuk mengecilkan lagi skop carian minit mesyuarat. Hasil carian akan dipaparkan seperti pada Rajah 3.7. Bagi menghapuskan fail - fail yang tidak dikehendaki, pengguna hanya perlu menandakan checkbox minit - minit yang tidak dikehendaki dan tekan butang “Hapus”. Sekiranya hasil carian menghasilkan lebih daripada 6 keputusan, bilangan helaian keputusan akan bertambah dan untuk melihat hasil keputusan pada helaian lain pengguna perlu memilih helaian tersebut.

Administrator - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Pentadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Pengguna Hapus Fail Template Keluar

Menu Pentadbir > Hapus Fail > Carian Minit Mesyuarat

e-faculty

Carian Minit Mesyuarat

Jenis Mesyuarat: Mesyuarat Fakulti

Tarikh mesyuarat:

bermula dari tarikh: 21 / 9 / 2001

sehingga tarikh: 21 / 9 / 2001

Search

Rajah 3.6 Carian minit mesyuarat yang akan dihapuskan

Administrator - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Pentadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Pengguna Hapus Fail Template Keluar

Menu Pentadbir > Hapus Fail > Carian Minit Mesyuarat > Hasil Carian

e-faculty

Helaian 1 daripada 1 helaian

	user_id	nama fail minit	tarikh minit	tarikh upload	jenis minit
☐	rodina	test2.doc	28/08/01	28/08/01	fakulti
☐	khalid	test3.doc	10/09/01	29/08/01	fakulti
☐	hamri	exam.doc	12/09/01	12/09/01	fakulti
☐	hamri	test1.doc	18/09/01	07/09/01	fakulti

Back Hapus

[1]

Rajah 3.7 Hasil carian minit mesyuarat yang ingin dihapuskan

Administrator - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Pentadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Pengguna Hapus Fail Template Keluar

Menu Pentadbir > Template

Template minit

- [tambah template minit](#)
- [hapus template minit](#)

Template agenda

- [tambah template agenda](#)
- [hapus template agenda](#)

Rajah 3.8 Paparan untuk submenu template

- Submenu template (Rajah 3.8) mempunyai 2 bahagian, iaitu template minit dan template agenda.
- Setiap bahagian ini mempunyai 2 fungsi iaitu untuk menambah dan untuk menghapuskan fail template.
- Rajah 3.9 menunjukkan senarai template yang pengguna boleh papar atau hapuskan. Manakala Rajah 3.10 menunjukkan borang bagi upload fail template.

Manual Pengguna

Administrator - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Pentadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Pengguna Hapus Fail Template Keluar

Menu Pentadbir > Template > Upload template minit

ID Pengguna	Nama template minit	Hapus
hamri	template1.doc	Hapus
hamri	tut_photoshop2.doc	Hapus
hamri	tut_font_apple.doc	Hapus
hamri	maklumatfakulti(ftp).doc	Hapus
hamri	Cake_I_Will_Surive_Lyrics.txt	Hapus

Back Tambah Template

Rajah 3.9   Senarai template yang sedia ada

template minit dan agenda mesyuarat - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Address http://efac11/spmm/upload_template_respond.asp?jenis_template=minit Go

Pentadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Pengguna Hapus Fail Template

Menu Pentadbir > Template > Tambah template minit

Upload Fail

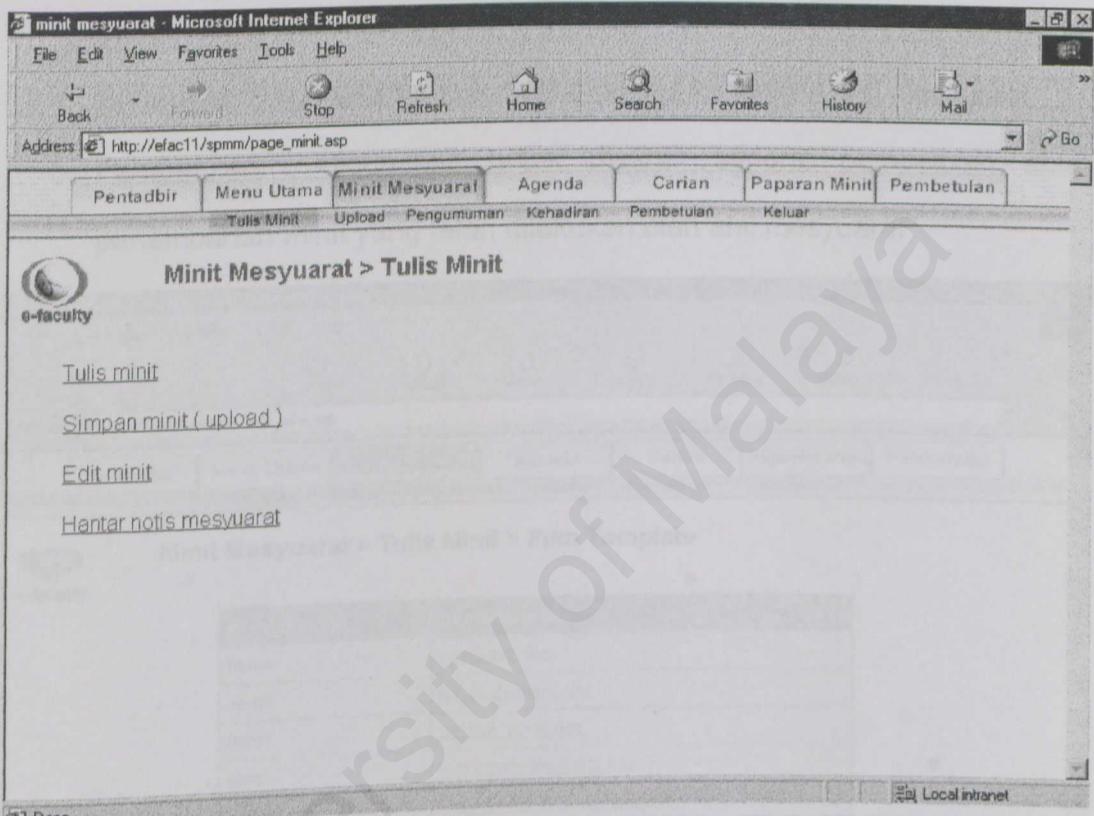
Nama fail : Browse... Upload

Back

Rajah 3.10   Borang untuk upload fail template

Bahagian D : Menu Minit Mesyuarat

Rajah 4.0   Menu minit mesyuarat dengan submenu "Tulis Minit" dipaparkan.

- Menu minit mesyuarat memiliki 5 submenu iaitu:
  1. Tulis Minit (Rajah 4.0) – digunakan untuk melakukan kerja - kerja yang berkaitan penulisan dan penyelenggaraan minit seperti menulis minit berdasarkan template yang disediakan, menyimpan minit (upload), mengedit fail minit mesyuarat yang sedia ada, dan menghantar notis mesyuarat.
  2. Upload – digunakan untuk meyimpan minit ke dalam pangkalan data sistem.

3. Pengumuman : utiliti yang digunakan untuk menghantar notis atau pengumuman mesyuarat menerusi emel.
4. Kehadiran : digunakan untuk melihat status kehadiran ahli mesyuarat.
5. Pembetulan : digunakan untuk melihat senarai pembetulan atau penambahan minit yang telah dilakukan oleh ahli mesyuarat

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window with the title bar "minit mesyuarat - Microsoft Internet Explorer". The address bar contains the URL "http://efac11/spmm/tulis_minit.asp". The menu bar includes File, Edit, View, Favorites, Tools, and Help. Below the menu is a toolbar with Back, Forward, Stop, Refresh, Home, Search, Favorites, History, and Mail buttons. The main content area displays a navigation menu with links: Pentadbir, Menu Utama, Minit Mesyuarat (which is highlighted), Agenda, Carian, Paparan Minit, and Pembetulan. Under the "Minit Mesyuarat" menu, there are sub-links: Tulis Minit, Upload, Pengumuman, Kehadiran, Pembetulan, and Keluar. The main content area is titled "Minit Mesyuarat > Tulis Minit > Pilih Template". It shows a table with two columns: "ID Pengguna" and "Nama template". The table lists five rows, all associated with the user "hamri":

ID Pengguna	Nama template
hamri	template1.doc
hamri	tut_photoshop2.doc
hamri	tut_font_apple.doc
hamri	maklumatfakulti(ftp).doc
hamri	Cake_I_Will_Surive_Lyrics.txt

A "Back" button is located at the bottom right of the table. The left side of the screen features the "e-faculty" logo. The bottom right corner of the browser window shows "Local Intranet".

Rajah 4.1   Senarai template yang digunakan untuk menulis minit

- Apabila pengguna menekan pautan "Tulis minit" pada submenu "Tulis Minit" pada Rajah 4.1 akan kelihatan. Template ini digunakan untuk paparan seperti Rajah 4.1 akan kelihatan. Template ini digunakan untuk menulis minit mesyuarat berdasarkan format tertentu. Pengguna boleh melihat setiap template yang tersenarai dengan hanya menekan pautan

dengan nama template yang ingin dilihat. Cara yang sama juga dilakukan sekiranya pengguna ingin menulis minit berdasarkan template tertentu.

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window titled "minit mesyuarat - Microsoft Internet Explorer". The address bar contains the URL "http://efac11/spmm/upload_minit.asp". The menu bar includes File, Edit, View, Favorites, Tools, and Help. Below the menu is a toolbar with Back, Forward, Stop, Refresh, Home, Search, Favorites, History, Mail, and Go buttons. The main content area displays a form titled "Minit Mesyuarat > Upload Minit Mesyuarat". The form has fields for "Nama fail:" with a "Browse..." button, "Jenis Mesyuarat:" dropdown set to "Mesyuarat Fakulti", "Tempat Mesyuarat" dropdown set to "Bilik Mesyuarat Fakulti", and "Tarikh Mesyuarat:" date input set to "25 / 9 / 2001". At the bottom are "Back" and "Upload" buttons. On the left side of the page, there is a logo for "e-faculty" and a watermark that reads "Universiti Sains Islam Malaysia". The status bar at the bottom right shows "Local intranet".

Rajah 4.2 Submenu upload yang digunakan untuk menyimpan minit

- Apabila pautan "Simpan minit" ditekan paparan seperti Rajah 4.2 akan kelihatan. Borang ini digunakan untuk menyimpan minit yang sudah siap dan ingin disimpan. Setiap fail minit perlu memiliki nama yang unik kerana sistem tidak akan menerima nama fail yang sudah berada pada pangkalan data. Walaubagaimanapun, sekiranya fail tersebut dimiliki oleh pengguna (telah disimpan oleh pengguna) sistem akan membenarkan fail tersebut diupload sekali lagi. Ini biasanya terjadi apabila pengguna melakukan perubahan

pada minit yang sudah diupload dan ingin menyimpannya semula. Kebenaran ini sebenarnya akan menimbulkan masalah sekiranya pengguna dengan tidak sengaja menyimpan fail minit dengan nama bagi fail minit yang lain. Fail minit yang sedia ada digantikan dengan fail minit yang baru diupload tanpa sistem memaparkan sebarang mesej ralat atau pun peringatan. Oleh yang demikian, pengguna diingatkan supaya berhati-hati semasa meyimpan fail minit.

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window titled "minit mesyuarat - Microsoft Internet Explorer". The address bar contains the URL "http://efac11/spmm/edit_minit.asp". The menu bar includes File, Edit, View, Favorites, Tools, and Help. The toolbar includes Back, Forward, Stop, Refresh, Home, Search, Favorites, History, and Mail. Below the toolbar is a navigation bar with links: Pentadbir, Menu Utama, Minit Mesyuarat (highlighted), Agenda, Carian, Paparan Minit, and Pembetulan. Under the Minit Mesyuarat link, there are sub-links: Tulis Minit, Upload, Pengumuman, Kehadiran, Pembetulan, and Keluar. The main content area displays a table titled "Minit Mesyuarat > Edit Minit > Pilih Fail Minit". The table has two columns: "ID Pengguna" and "Nama fail minit". The data in the table is as follows:

ID Pengguna	Nama fail minit
hamri	test1.doc
hamri	test4.doc
hamri	bhgn1.doc
hamri	test6.doc
hamri	test7.doc
hamri	exam.doc
hamri	interface.doc

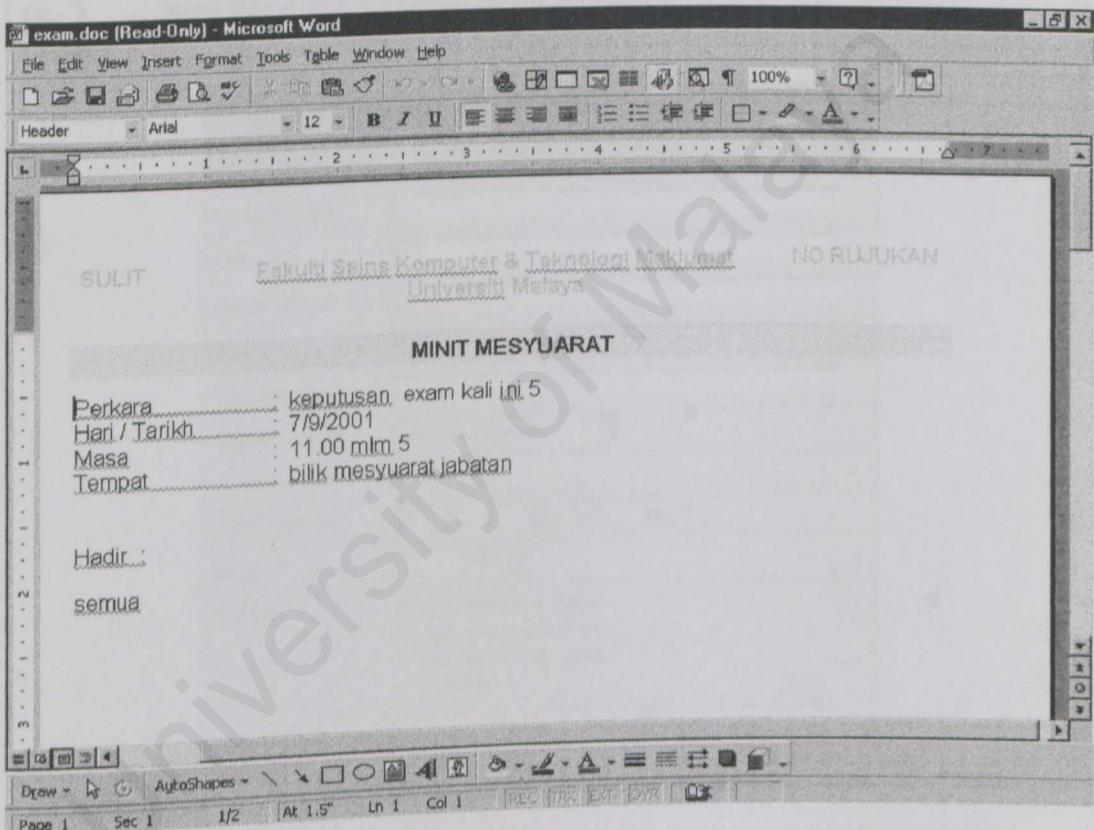
At the bottom of the table is a "Back" button. The browser status bar at the bottom right shows "Local intranet".

Rajah 4.3   Senarai minit mesyuarat milik pengguna yang boleh diedit.

- Dengan menekan pautan "Edit minit" pengguna akan dipaparkan dengan paparan seperti pada Rajah 4.3. Senarai ini membolehkan pengguna

memilih fail minit mesyuarat yang hendak diedit dengan hanya menekan pautan dengan nama fail tersebut. Apabila pautan ditekan, fail minit akan dipaparkan menerusi aplikasi Microsoft's Word (seperti mana pada Rajah 4.4).

Rajah 4.4 Microsoft's Word digunakan untuk memaparkan minit yang dipilih

- Apabila kerja - kerja pengeditan selesai, pengguna perlu terlebih dahulu menyimpan fail yang telah diubah pada mana - mana storan sementara sebelum diupload semula ke pangkalan data. Ini kerana sistem tidak membentarkan penyimpanan terus fail dari Microsoft's Word.

http://efac11/spmn/sent_email.asp - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Address http://efac11/spmn/sent_email.asp

Pentaadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Tulis Minit Upload Pengumuman Kehadiran Pembetulan Keluar

Minit Mesyuarat > Pengumuman Mesyuarat

Pengumuman Mesyuarat

Hantar Kepada :	
Perkara :	
Nama Pengirim :	
Jawatan :	
Emel Pengirim :	
Jenis Mesyuarat :	Mesyuarat Fakulti
Hari Mesyuarat :	Isnin
Tarikh Mesyuarat :	25 / 9 / 2001
Masa :	AM
Tempat :	☒ Bilik Mesyuarat Fakulti ☐ Bilik Mesyuarat Jabatan ☐ Bilik Mesyuarat Dekan ☐ Lain-lain
Sisip Agenda:	

Rajah 4.5 Sebahagian paparan borang penghantaran notis mesyuarat

- Apabila pautan yang tertulis "Hantar notis mesyuarat" ditekan, paparan seperti pada Rajah 4.5 dan sambungannya pada Rajah 4.6 akan dipaparkan. Borang ini digunakan untuk menghantar notis atau pun pengumuman mesyuarat kepada setiap ahli mesyuarat menerusi emel. Sebelum penghantaran emel dilakukan pengguna perlu terlebih dahulu mengisi ruang - ruang yang disediakan. Sekiranya terdapat ruangan penting yang kosong,

mesej ralat akan dipaparkan, meminta pengguna mengisi ruangan yang kosong itu. Ruangan pilihan yang tidak semestinya berisi atau bertanda adalah seperti ruangan Agenda dan ruangan dibahagian Sisip URL.

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window with the address bar set to http://efac11/spmm/sent_email.asp. The main content area displays a form titled 'Sisip URL' (Insert URL). The form contains three sections, each with a checkbox and a date range input field:

- Pembetulan / penambahan agenda mesyuarat
Tempoh pembetulan / penambahan agenda mesyuarat:
[25] / [9] / [2001] sehingga [25] / [9] / [2001]
- Pengesahan kehadiran ke mesyuarat
Tempoh pengesahan kehadiran ke mesyuarat:
[25] / [9] / [2001] sehingga [25] / [9] / [2001]
- Paparan minit mesyuarat lepas untuk semakan dan pembetulan
Minit : Tempat Mesyuarat :
Tarikh : [25] / [9] / [2001]
Tempoh paparan minit dan pembetulan mesyuarat lepas:
[25] / [9] / [2001] sehingga [25] / [9] / [2001]

At the bottom of the form are three buttons: Back, Padam, and Hantar. The status bar at the bottom right indicates "Local intranet".

Rajah 4.6 Sambungan paparan borang penghantaran notis mesyuarat

- Pada borang ini terdapat 2 pautan iaitu pada ruangan “Kepada:” dan pada ruangan “Sisip Agenda :”. Pautan “Kepada :” akan memaparkan senarai emel setiap pengguna yang berdaftar dengan sistem (Rajah 4.7 dan Rajah 4.8). Manakala pautan “Sisip Agenda :” pula akan memaparkan senarai agenda milik pengguna (Rajah 4.10) yang boleh disisip (attachment).

- Senarai emel pengguna akan terbahagi kepada 2 bahagian iaitu senarai emel individu dan senarai emel berkumpulan. Pengguna boleh memilih mana-mana emel pengguna dan tekan butang “Hantar” dan emel tersebut akan ditulis pada ruangan “Kepada : ” pada borang penghantaran.

ID pengguna	Nama Penuh	Emel
☐ rodina	rodina ahmad	rodina@fsktm.um.edu.my
☐ hamri	hamri yusuf	hamri79@yahoo.com.sg
☐ amir9	amirrudin bin kamsin	amir@fsktm.um.edu.my
☐ khalit	khalit othman	khalit@fsktm.um.edu.my

Akaun Emel Individu

INDIVIDU   **KUMPULAN**

Hantar   **Emel**

Rajah 4.7 Senarai emel pengguna sistem

Kumpulan	Ahli Kumpulan (Email)
☐ groupitest	hamri@yahoo.com;hamri79@hotmail.com;amir@fsktm.um.edu.my
☐ groupitest2	hamri79@yahoo.com.sg;rodina@fsktm.um.edu.my;amir@fsktm.um.edu.my

Akaun Emel Kumpulan

Tambah maklumat

Hantar   **Hapus**

Rajah 4.8 Senarai emel pengguna secara berkumpulan.

Akaun Kumpulan - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Address http://efac11/spmm/tambah_email_kumpulan.asp

Akaun Kumpulan

OK Cancel *PERLU

Nama

Nama Kumpulan*

Ahli Kumpulan

*PERLU

Untuk menambah ahli dalam kumpulan, sila isikan alamat emel dalam kotak di bawah.

Ahli Kumpulan*

OK Cancel

Done Local intranet

Rajah 4.9 Pembentukan senarai emel berkumpulan

- Rajah 4.9 diatas menunjukkan borang untuk membentuk senarai emel secara berkumpulan. Borang ini akan dipaparkan sekiranya pengguna menekan butang "Tambah maklumat" pada paparan senarai emel berkumpulan (Rajah 4.8).
- Apabila pengguna menekan pautan "Sisip Agenda : ", paparan seperti pada Rajah 4.10 akan dipaparkan. Hanya satu sisipan dibenarkan oleh sistem untuk setiap penghantaran. Nama fail sisipan akan tertera pada ruangan "Sisip Agenda :" apabila pengguna telah memilih agenda yang dikehendaki.

attach/sisip fail agenda - Microsoft Internet Explorer

Attachment / Sisipan Fail Agenda			
Nama Fail Agenda	Tarikh Mesyuarat	Tarikh Upload	Sisip
test1.doc	14/09/01	14/09/01	Sisip
agenda1.doc	15/09/01	15/09/01	Sisip
agenda2.doc	16/09/01	16/09/01	Sisip

Rajah 4.10 Senarai agenda yang boleh disisip

- Bagi submenu “Upload” dan “Pengumuman” bagi menu Minit Mesyuarat, ia adalah serupa dengan fungsi pada pautan “Simpan minit (upload)” dan “Hantar notis mesyuarat” pada submenu “Tulis Minit”.

minit mesyuarat - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail Go

Address http://efac11/spmm/pilih_kehadiran_mesyuarat.asp

Pentadbir	Menu Utama	Minit Mesyuarat	Agenda	Carian	Paparan Minit	Pembetulan
Tulis Minit	Upload	Pengumuman	Kehadiran	Pembeluan		Keluar

Minit Mesyuarat > Kehadiran > Pilih Mesyuarat

e-faculty

Senarai Minit Mesyuarat Semasa

ID Penulis	Jenis Mesyuarat	Tarikh Mesyuarat	Tempat Mesyuarat	Kehadiran
hamri	fakulti	18/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Kehadiran
hamri	fakulti	18/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Kehadiran
hamri	fakulti	24/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Kehadiran
hamri	fakulti	24/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Kehadiran
hamri	fakulti	25/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Kehadiran
hamri	fakulti	30/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Kehadiran

Local intranet

Rajah 4.11 Senarai mesyuarat dengan pautan untuk lihat status kehadiran

- Submenu Kehadiran akan memaparkan paparan seperti pada Rajah 4.11. Ia merupakan senarai kehadiran ke mesyuarat yang diadakan oleh pengguna.
- Apabila pengguna menekan pautan “Kehadiran” paparan seperti pada Rajah 4.12 akan kelihatan pada skrin. Status kehadiran akan terbahagi kepada hadir dan tidak hadir. Bagi ahli mensyuarat yang tidak hadir, pengguna boleh melihat alasan yang diberikan (Rajah 4.13) dengan menekan pautan “Alasan”.

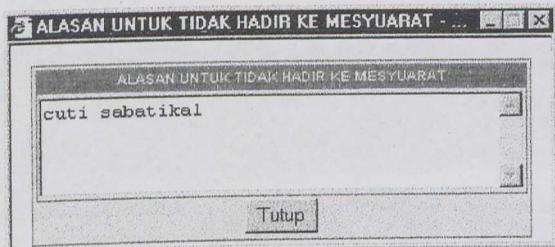
The screenshot shows a Windows application window titled "Minit Mesyuarat > Kehadiran > Mesyuarat Pilihan". The menu bar includes "Pentadbir", "Menu Utama", "Minit Mesyuarat" (highlighted), "Agenda", "Carian", "Paparan Minit", and "Pembetulan". Below the menu are buttons for "Tulis Minit", "Upload", "Pengumuman", "Kehadiran" (highlighted), "Pembetulan", and "Keluar".

The main content area is titled "Kehadiran Ahli Mesyuarat". It lists participants with their attendance status and optional reason:

Mesyuarat :	fakulti
Tarikh Mesyuarat :	9/18/2001
Tempat Mesyuarat :	Bilik Mesyuarat Fakulti
STATUS KEHADIRAN	
Hadir :	rodina
Tidak Hadir :	hamri hamri
	Alasan Alasan

A "Undur" button is at the bottom left.

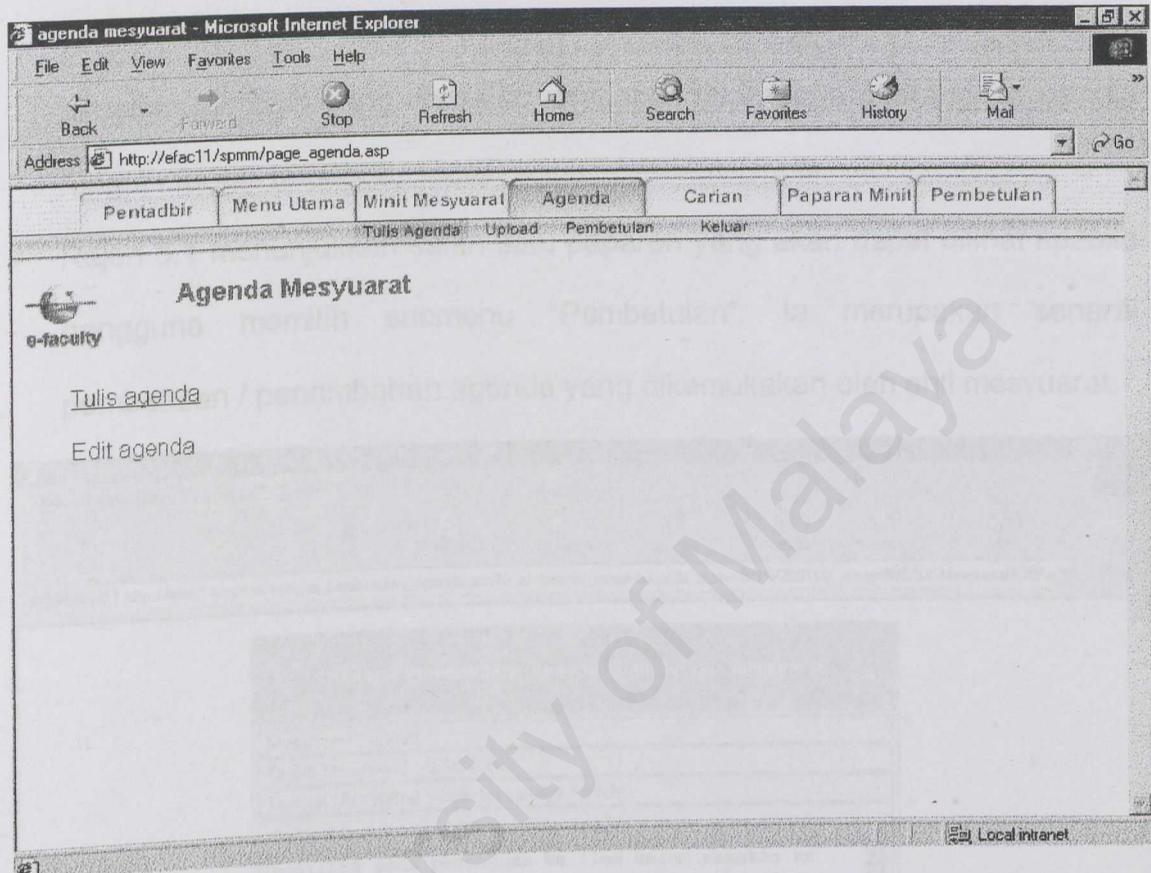
Rajah 4.12   Senarai status kehadiran ke mesyuarat yang dipilih

Rajah 4.13 Alasan ahli tidak hadir

Bahagian E : Menu Agenda

Rajah 5.0   Menu agenda dengan tiga submenu

- Menu agenda mempunyai 3 submenu, iaitu “Tulis Agenda”, “Upload” dan “Pembetulan”.
- Submenu “Tulis Agenda” digunakan untuk melakukan kerja - kerja berkaitan penulisan dan penyelenggaraan agenda. Manakala “Upload” digunakan untuk menyimpan agenda mesyuarat. Submenu “Pembetulan” pula digunakan untuk melihat pembetulan agenda yang telah dihantar oleh ahli mesyuarat.

- Kebanyakkan fungsi yang ada pada menu agenda adalah sama dengan fungsi yang terdapat pada menu minit mesyuarat yang telah dibincangkan sebelum ini, oleh yang demikian dirasakan tidak perlu diterangkan semula fungsi-fungsi tersebut.
- Rajah 5.1 menunjukkan salah satu paparan yang akan dapat dilihat apabila pengguna memilih submenu "Pembetulan". Ia merupakan senarai pembetulan / penambahan agenda yang dikemukakan oleh ahli mesyuarat.

Pembetulan Agenda Mesyuarat - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Address http://efac11.spmm/senarai_pembetulan_agenda.asp?u_id=hamid&i_mesy=fakulti&t_mesy=9/18/2001&tp_mesy=Bilik%20Mesyuarat%20Fa Go

Senarai Pembetulan / Penambahan Agenda Mesyuarat

Mesyuarat : fakulti
Tarikh Mesyuarat : 9/18/2001
Tempat Mesyuarat : Bilik Mesyuarat Fakulti
Senarai Pembetulan / Penambahan Agenda :
kesilpan pada perenggan ke lima dalam rangkap ke dua dan..... lain - lain kesilapan. ikshh banyaknya silap Dikemukakan oleh : amir, 18/09/01, 4:40:15 PM
kesilpan yang sama juga seperti en amir kamsin pada perenggan..... ..... tak boleh macam nie. Dikemukakan oleh : rodina, 17/09/01, 5:30:15 AM
Penambahan Agenda : penambahan kursus uxes3309 pada sem 2 sessi 2001/2002

Tambah Senarai

Done Local Intranet

Rajah 5.1   Senarai pembetulan / penambahan agenda mesyuarat

Bahagian F : Menu Carian

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window titled "Alumni Directory - Microsoft Internet Explorer". The address bar contains the URL "http://efac11/spmm/page_carian.asp". The menu bar includes File, Edit, View, Favorites, Tools, and Help. Below the menu is a toolbar with Back, Forward, Stop, Refresh, Home, Search, Favorites, History, and Mail buttons. A navigation bar at the top of the page includes links for Pentadbir, Menu Utama, Minit Mesyuarat, Agenda, Carian, Paparan Minit, and Pembetulan. The main content area features a logo for "e-faculty" and a title "Carian Minit Mesyuarat". Below this is a search form titled "Carian Minit Mesyuarat". The form has fields for "Jenis Mesyuarat" (selected as "Mesyuarat Fakulti"), "Tarikh mesyuarat : bermula dari tarikh" (set to 25/9/2001), "sehingga tarikh" (set to 25/9/2001), and a "Search" button. A watermark "Universiti Malaysia Sarawak" is visible across the page.

Rajah 6.0   Borang untuk melakukan carian minit yang lepas.

- Menu carian ini digunakan untuk mencari dan melihat minit - minit mesyuarat yang lepas. Carian mungkin dilakukan dengan tujuan untuk membuat rujukan atau pun menyemak perjalanan minit mesyuarat lalu.
- Walaubagaimana pun, carian untuk minit mesyuarat fakulti hanya dibenarkan kepada ahli mesyuarat fakulti sahaja. Sekiranya pengguna bukan ahli mesyuarat fakulti, jenis mesyuarat fakulti pada pilihan "Jenis Mesyuarat" tidak akan dipaparkan.

carian minit mesyuarat - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Address http://efac11/spmnm/page_carian_respond.asp

Pentadbir Menu Utama Minit Mesyuarat Agenda Carian Paparan Minit Pembetulan

Carian Minit Mesyuarat > Keputusan carian

e-faculty

ID Pengguna	Nama fail minit	Tarikh minit
rodina	test2.doc	28/08/01
sellapan	test3.doc	29/08/01
hamri	test4.doc	30/08/01
rodina	test5.doc	31/08/01

Back Done Local intranet

Rajah 6.1   Senarai minit yang didapati hasil daripada carian yang dilakukan.

- Rajah 6.1 merupakan paparan hasil carian yang telah dilakukan. Untuk melihat fail minit yang dikehendaki, pengguna hanya perlu menekan pada pautan dengan nama fail minit tersebut.

Bahagian G : Menu Paparan Minit

Paparan Minit Mesyuarat Semasa

Senarai Minit Mesyuarat Semasa					
ID Penulis	Jenis Mesyuarat	Tarikh Mesyuarat	Tempat Mesyuarat	Papar	Pembetulan
khalid	fakulti	10/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Papar	Pembetulan
hamri	fakulti	18/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Papar	Pembetulan
hamri	fakulti	25/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Papar	Pembetulan
rodina	ijazah dasar	25/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Papar	Pembetulan

Rajah 7.0 Paparan bagi menu paparan minit

- Menu paparan minit digunakan untuk memaparkan minit - minit mesyuarat terkini yang mana masih belum disahkan dan masih boleh dilakukan pembetulan padanya.
- Untuk melihat minit mesyuarat tertentu, pengguna hanya perlu menekan pautan "Papar" untuk minit mesyuarat tersebut.
- Untuk melakukan pembetulan pada minit - minit ini, pengguna hanya perlu menekan pautan "Pembetulan".

Bahagian H : Menu Pembetulan

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window with the title "pembetulan agenda semasa - Microsoft Internet Explorer". The address bar contains the URL "http://efac11/spmm/pembetulan_agenda_semasa.asp". The menu bar includes File, Edit, View, Favorites, Tools, and Help. Below the menu is a toolbar with Back, Forward, Stop, Refresh, Home, Search, Favorites, History, Mail, and Go buttons. The main content area has a header "Pembetulan Agenda Mesyuarat Semasa". On the left, there is a logo for "e-faculty". The central part of the screen displays a table titled "Senarai Agenda Mesyuarat Semasa" with the following data:

ID Penulis	Jenis Mesyuarat	Tarikh Mesyuarat	Tempat Mesyuarat	Pembetulan
khalid	fakulti	10/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Pembetulan
hamri	fakulti	18/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Pembetulan
hamri	fakulti	24/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Pembetulan
hamri	fakulti	24/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Pembetulan
rodina	ijazah dasar	25/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Pembetulan
hamri	fakulti	25/09/01	Bilik Mesyuarat Fakulti	Pembetulan

[Local intranet]

Rajah 8.0 Senarai agenda semasa yang masih boleh diberitulkan.

- Menu pembetulan mempunyai dua submenu, iaitu pembetulan minit dan pembetulan agenda.
- Untuk melakukan pembetulan pada mana – mana agenda atau mesyuarat, pengguna perlu menekan pautan “Pembetulan” dan paparan seperti pada Rajah 8.1 akan dipaparkan.
- Paparan ini merupakan senarai pembetulan / penambahan yang telah dikemukakan oleh ahli mesyuarat. Sekiranya pengguna masih ingin melakukan tambahan atau pembetulan pada agenda atau minit tersebut,

butang "Tambah Senarai" perlu ditekan. Ini akan memaparkan borang pembetulan / penambahan seperti pada Rajah 8.2. Setelah borang ini diisi, butang "Hantar" perlu ditekan untuk menghantarnya. Selepas menekan butang "Hantar" pengguna akan dipaparkan semula senarai pembetulan.

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window with the title bar 'Pembetulan Agenda Mesyuarat - Microsoft Internet Explorer'. The address bar contains the URL 'http://efac11/spmm/senarai_pembetulan_agenda.asp?u_id=hamidi_mesy=fakulti&t_mesy=9/18/2001&t_p_mesy=Bilik%20Mesyuarat%20Fa'. The main content area displays a form titled 'Senarai Pembetulan / Penambahan Agenda Mesyuarat'. The form fields include:

- Mesyuarat : fakulti
- Tarikh Mesyuarat : 9/18/2001
- Tempat Mesyuarat : Bilik Mesyuarat Fakulti
- Senarai Pembetulan / Penambahan Agenda :

The text area contains the following entries:

- kesilpan pada perenggan ke lima dalam rangkap ke dua dan..... lain - lain kesilapan.
ikshh banyaknya silap
- Dikemukakan oleh : amir, 18/09/01, 4:40:15 PM
- kesipan yang sama juga seperti en amir kamsin pada perenggan.....
..... tak boleh macam nie.
- Dikemukakan oleh : rodina, 17/09/01, 5:30:15 AM
- penambahan agenda : penambahan kursus wxes3309 pada sem 2 sessi 2001/2002

At the bottom of the form is a 'Tambah Senarai' button.

Rajah 8.1   Senarai pembetulan / penambahan yang telah dilakukan

Pembetulan Agenda Mesyuarat - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites History Mail

Address http://efac11/spmm/tambah_pembetulan_agenda.asp

Go

Pembetulan / Penambahan Agenda Mesyuarat

Mesyuarat : fakulti
Tarikh Mesyuarat : 9/18/2001
Tempat Mesyuarat : Bilik Mesyuarat Fakulti
Dikemukakan oleh : khalit
Pembetulan / Penambahan Agenda :
pembetulan: kesilapan pada kod kursus pada agenda ke 6

Padam Hanter

Done Local intranet

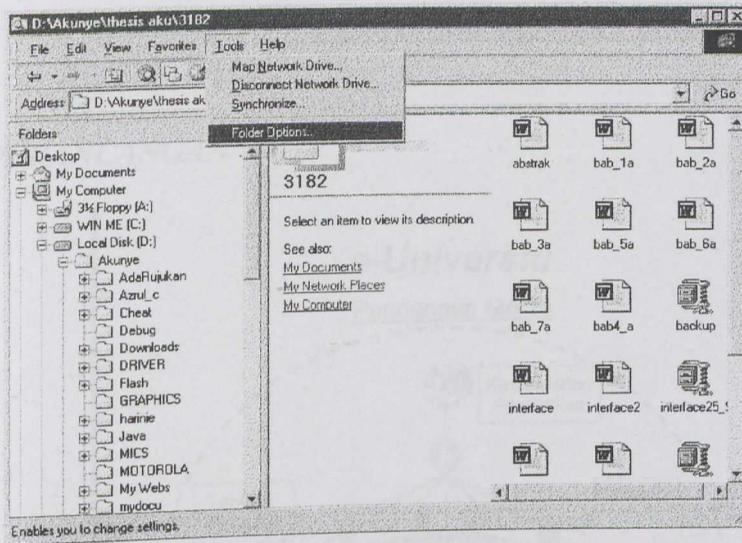
Universiti Malaysia Kelantan

Rajah 8.2 Borang untuk menghantar penambahan / pembetulan agenda

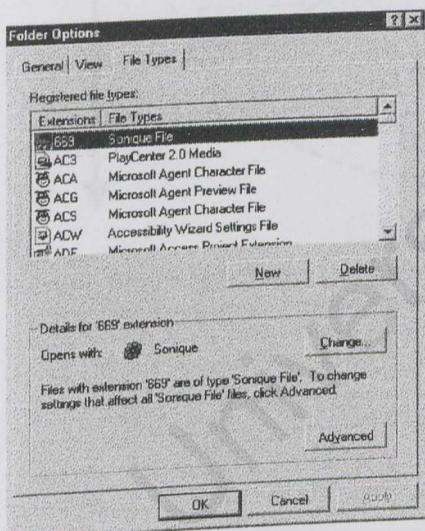

Tambahan

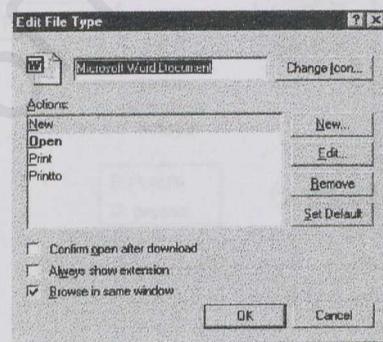
- Untuk mendapatkan keputusan / hasil sepetimana yang dipaparkan pada manual pengguna ini, pengguna perlu mengubah beberapa konfigurasi pada komputer masing - masing dengan secara manual.
- Sila ikuti langkah - langkah berikut untuk mengubah konfigurasi komputer anda.
  1. Buka aplikasi Windows Explorer (Rajah A)
  2. Pada menu utama, pilih menu Tools > Folder Options.
  3. Tetingkap Folder Options akan dipaparkan (Rajah B).
  4. Pilih tab File Types.
  5. Pada tab File Types dibawah ruangan Registered file types, cari fail jenis Microsoft Word Document - doc.
  6. Klik butang Advanced. Ini akan memaparkan tetingkap Edit File Type (Rajah C).
  7. Pastikan checkbox browse in same window tidak ditandai.
  8. Tekan butang "OK".
  9. Sekali lagi butang "OK" dan tutup tetingkap Windows Explorer.
- Langkah diatas adalah untuk memastikan aplikasi Microsoft Word digunakan untuk memaparkan fail agenda atau minit, bukannya browser.

Rajah A Windows Explorer, pilih Tools > Folder Option

Rajah B Tetingkap Folder Options

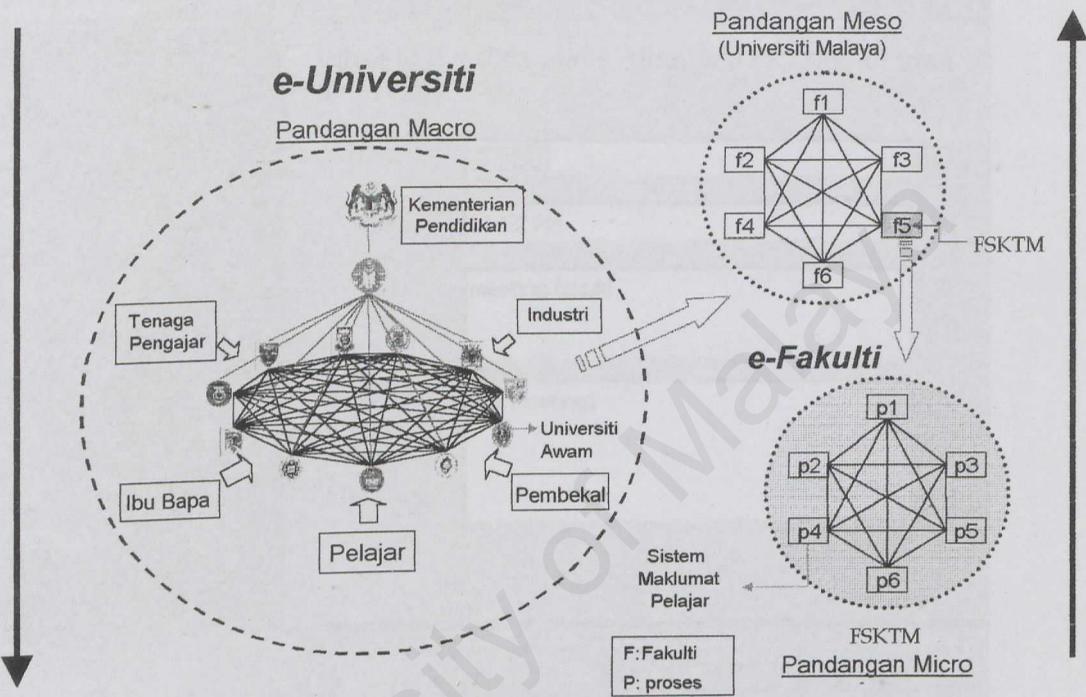
Rajah C Tetingkap Edit File Type

Lampiran 1

e-Universiti Sekilas Pandang

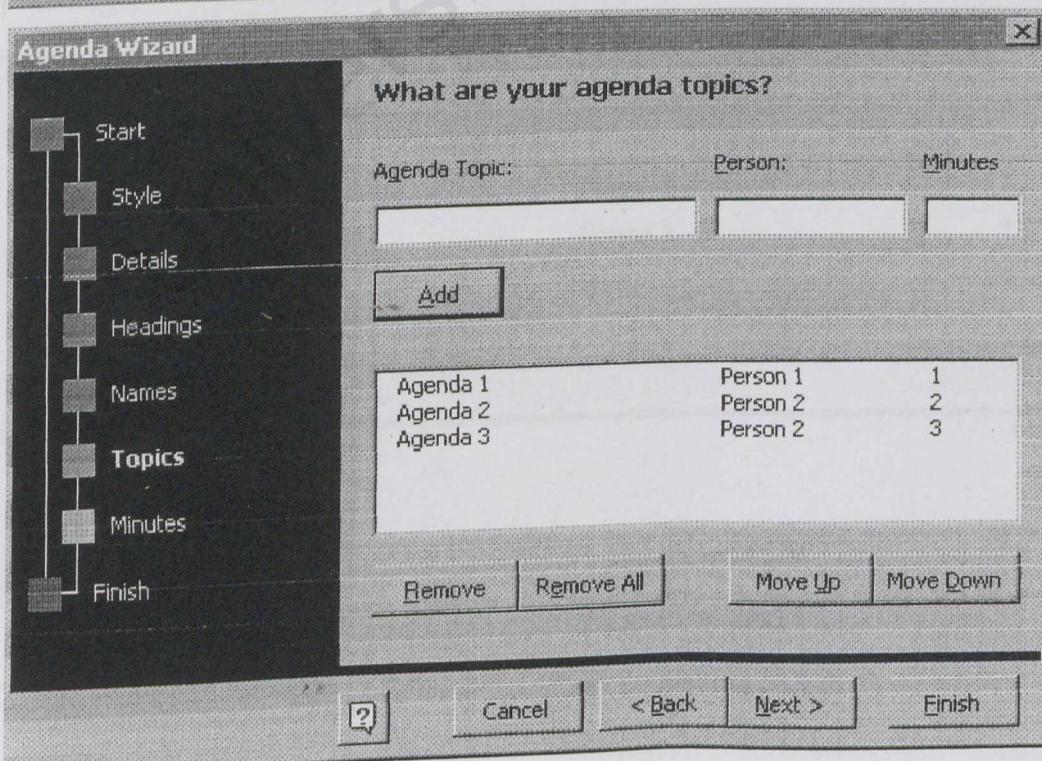
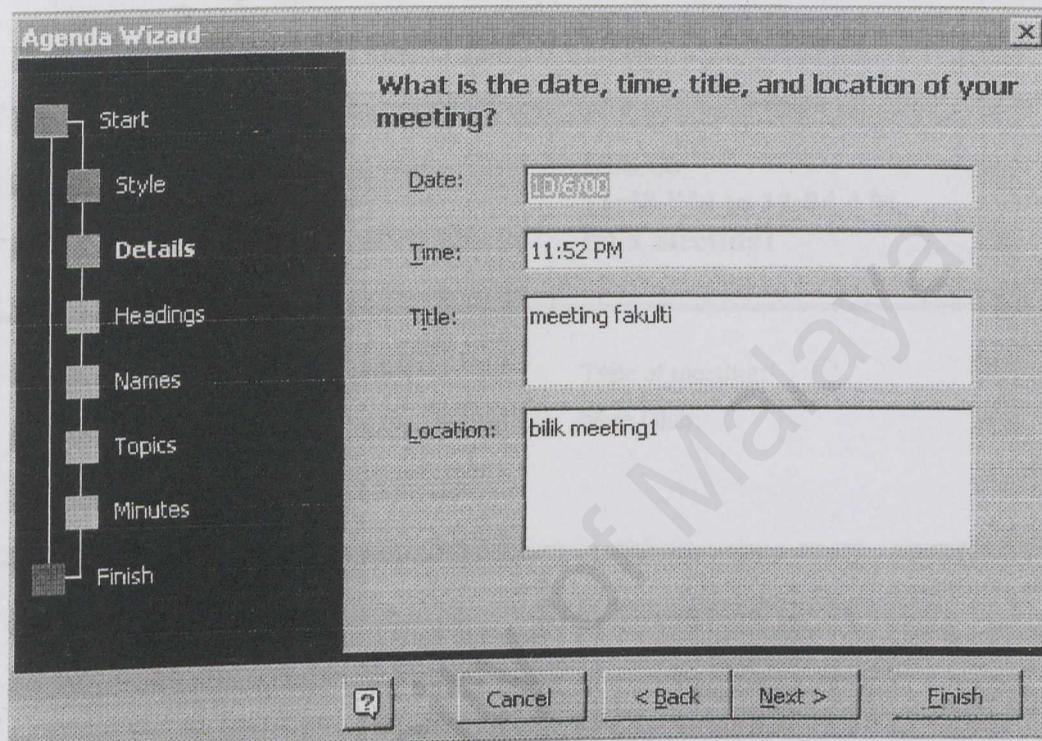
PERANCANGAN

PELAKSANAAN

LAMPIRAN 2

Antaramuka agenda wizard (aplikasi makro) yang disertakan bersama dengan template agenda mesyuarat Microsoft's Word 97

LAMPIRAN 3

Contoh agenda mesyuarat yang dihasilkan menggunakan template agenda mesyuarat Microsoft's Word 97 yang disertakan dengan agenda wizard (aplikasi makro).

meeting fakulti	10/6/00 11:58 PM to 12:04 AM bilik meeting1
Meeting called by:	Type of meeting:
Facilitator:	Note taker:
Timekeeper:	
Attendees:	
Please read:	
Please bring:	
Agenda	
Agenda 1	Person 1 1
Agenda 2	Person 2 2
Agenda 3	Person 2 3
Additional Information	
Observers:	
Resource persons:	
Special notes:	

meeting fakulti

10/6/00
11:58 PM to 12:04 AM
bilik meeting1

Meeting called by:

Type of meeting:

Facilitator:

Note taker:

Timekeeper:

Attendees:

Please read:

Please bring:

Agenda

Agenda 1

Person 1

1

Discussion:

Action items:

Person responsible:

Deadline:

Agenda 2

Person 2

2

Discussion:

Action items:

Person responsible:

Deadline:

Agenda 3	Person 2	3
Discussion:		
Conclusions:		
Action items:	Person responsible:	Deadline:
Additional Information		
Observers:		
Resource persons:		
Special notes:		